

Ordre du jour

1. Ordre du jour
2. 4913 - Projet de loi modifiant la loi du 13 janvier 1997 relative au contrôle de l'utilisation et de la dissémination des organismes génétiquement modifiés
(Rapport de la Commission spéciale „Éthique“ - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote des amendements - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel - Résolution - Vote)
3. 4787 - Projet de loi
 - concernant la protection de la nature et des ressources naturelles;
 - modifiant la loi modifiée du 12 juin 1937 concernant l'aménagement des villes et autres agglomérations importantes;
 - complétant la loi modifiée du 31 mai 1999 portant institution d'un fonds pour la protection de l'environnement*(Rapport de la Commission de l'Environnement - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel - Motion - Vote)*
4. Interpellation de M. Camille Gira sur la politique pour les personnes handicapées
(Motions - Votes)
5. 5225 - Débat d'orientation sur l'actuel système d'aide et de protection de la jeunesse au Luxembourg
(Motions - Votes)
6. 4906 - Débat d'orientation sur la répartition des compétences et des responsabilités entre l'État et les communes
(Motions - Votes)

Au banc du Gouvernement se trouvent: MM. Charles Goerens et Carlo Wagner, Ministres; M. Eugène Berger, Secrétaire d'Etat.

(Début de la séance publique à 14.31 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

1. Ordre du jour

Ech wëll lech ufanks der Sëtzung drop opmierksam maachen, dass d'Presidentekonferenz haut de Moien décidéiert huet, dem Här François Bausch seng zwou Motiounen iwwert de Fonds d'aménagement et d'urbanisation du plateau de Kirchberg an iwwert d'Établissements publics op den Ordre du jour vun der nächster Woch ze setzen.

(Interruption)

Da komme mir elo zur Diskussioun vum Projet de loi 4913 iwwert déi gentechnesch modifizéiert Organismen. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et si schonn ageschriwwen déi Häre Santer, d'Madame Delvaux, déi Häre Calmes, Mehlen, Gira, Urbany a Colombera. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorablen Här Jean-Paul Rippinger.

2. 4913 - Projet de loi modifiant la loi du 13 janvier 1997 relative au contrôle de l'utilisation et de la dissémination des organismes génétiquement modifiés

Rapport de la Commission spéciale „Éthique“

M. Jean-Paul Rippinger (DP), rapporteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bei dësem Gesetzesprojet handelt et sech ëm eng Emännerung vum 1997er Gesetz iwwert de Contrôle vum Gebrauch an der Fräisetzung vun OGMen, dat heescht vu genetesch modifizéierten Organismen. Mat dësem Projet de loi ginn zwou europäesch Direktiven 98/81 an

2001/18 an d'nationaalt Recht ëmgesat, leider mat bal genau engem Joer Retard. Effektiv hätten déi betreffend Dispositiounen misse spëtstens den 2. Dezember 2002 a Form vu Gesetz ëmgesat ginn.

De Gesondheitsminister Carlo Wagner huet dëse Projet de 6. Februar 2002 an der Chamber hei déposéiert, de Statsrot huet säin Avis den 8. Oktober d'lescht Joer erausginn. De 15. November 2002 huet d'Ethikskommissioun sech eng éischte Kéier mat dësem Projet befaasst. Firwat d'Ethikskommissioun an net d'Gesondheitskommissioun oder d'Ëmweltkommissioun? Mä ganz einfach, well d'Spezialkommissioun Ethik ass u sech ervirgaangen aus der Spezialkommissioun Genetik, déi d'Aarbechten am Virfeld vum 1997er Gesetz gefouert huet. Eis Kommissioun konnt awer op déi wäertvoll Ennerstëtzung vun den Häre Mousty a Bruch aus dem Gesondheitsministère zielen, woufir ech bei dëser Geleeënheet hinnen am Numm vun der Ethikskommissioun wëll villmools merci soen. Esouwuel d'Ëmwelt- wéi och d'Santéskommissioun kruten dëse Gesetzesprojet ënnerbreet, fir eis jeeweileg en Avis ze maachen.

Här President, erlaabt mir awer als éischt méi op den Detail vum Contenu vun dësem Projet de loi anzegoen. Et handelt sech, wéi aganks schonn erwähnt, ëm eng Emännerung vum Gesetz vum 13. Januar 1997, dat huet missen opgebessert ginn. Grad wéi bei dem Projet, mat deem mir eis haut hei beschäftegen, baséiert dat deemolegt Gesetz op zwou europäeschen Direktiven, an zwar d'Direktiv 90/219 iwwert d'Utilisation confinée vu genetesch modifizéierte Mikroorganismen, an d'Direktiv 90/220 iwwert d'Dissémination volontaire. Béid Direktiven hätte bis spëtstens den 23. Oktober 1991 missen am nationale Recht verankert ginn. Den Délai ass deemno deemools ëm iwwer fënnef Joer iw-

werschratt ginn, dëst just als Erënn-erung oder, géing ech soen, zousätzlech Informatioun.

Domat soll awer de Retard vun engem Joer, dee mir haut hei ze verbuchen hunn, net entschëllegt oder souguer relativéiert ginn. Deemools wéi haut ass déi komplex Matière net op déi liicht Schëller geholl ginn. Ech erënnere an dësem Kontext un d'Schafe vun der Spezialkommissioun Genetik am September 1990, wéi un den Débat d'orientation hei an der Chamber den 20. November 1991. Ech wëll elo hei net op d'Detailler vun deem deemolege Gesetz agoen, mä mech op d'Ännerungen, déi dëse Projet de loi virgesäit, konzentrieren.

Bei dësen Ännerungen, déi déi zwou Direktive virgesinn, handelt et sech ëm eng Adaptatioun vun der Terminologie an ëm eng Clarificatioun vun den Uwendungsberäicher. Wat elo d'Utilisation confinée betrëfft, sou gëtt et an Zukunft véier Kategorien, déi dat ënnerscheeden: Déjéineg Operatiounen, déi kee Risiko duerstellen, déi mat engem schwache Risiko, déi mat engem Risque modéré, an déi mat engem héije Risiko. Déi gréisser Ännerunge concernéieren awer d'fräiwëllegt Fräisetze esou wéi d'Mise sur le marché vun OGMen. Esou muss neierdëngs am Virfeld all neien OGM enger Risikoestimatioun a Bezuch op d'mënschlech Gesondheet an op d'Ëmweld ënnerleien. Dozou gehéiert och eng Évaluatioun vun der Resistenz op d'Antibiotiken.

Domat ass et awer nach net geden: Zousätzlech ënnerleien déi OGMen, fir déi eng Autorisatioun, fir si op de Maart ze bréngen, ugefrot gëtt, enger strenger Iwwerwachung. Och wäerten d'Genehmigung fir d'OGMen op de Maart ze bréngen an der Zäit limitéiert sinn, an zwar fir maximal zéng Joer. Dës Autorisatioun kann nëmme eng Kéier erneiert ginn.

Här President, de Gebrauch vun OGMen, ob d'Utilisation confinée, d'fräiwëllegt Fräisetzen oder d'Mise sur le marché gëtt deemno méi streng geregelt wéi et d'Gesetz vum Januar 1997 virgeschriwwen huet. Dës Verschäerfung ass an dem Kontext vum Moratoire vum 1999, wat d'Zouloossen an den Import vun OGMen an Europa betrëfft, ze setzen. Déi zwou Direktiven, déi wéi gesot d'Basis vun dësem Projet de loi bilden, si vum Principe de précaution inspiréiert. Natierlech kann een dëse Prinzip méi oder weineger large interpretéieren.

(Interruption et coups de cloche de la Présidence)

Ech hoffen, Här President, dass ech kee stéieren.

D'Ethikskommissioun huet allgemeng déi méi streng Regelung begrësst. An dëser komplexer Matière wollt eis Kommissioun sech awer e méiglechst kloert Bild beschafen, an huet deemno an enger éischter Phas d'Konklusiounen aus dem 1997er Gesetz ënnersicht. Doraus geet net nëmme ervir, dass hei am Land insgesamt fënnef Laboratoiren Demanden ugefrot hu fir eng Utilisation confinée vum Type A, dat heescht an de Beräicher Enseignement, Recherche an Développement. Eng Demande fir d'fräiwëllegt Fräisetzen oder eng Mise sur le marché vun OGMen louch bis elo hei zu Lëtzebuerg nach net vir.

Eis Kommissioun huet och en Avis vun der Ëmweltkommissioun gefrot. An hirem Avis ass dës op d'Aspects environnementaux agaangen. Hei ass de Principe de précaution méi streng interpretéiert ginn, an d'Ëmweltkommissioun

huet notammet d'Iddi opgeworf, Lëtzebuerg als OGM-fräi Zone ze erklären. Dëst ass sécherlech eng luewenswäert Initiativ, ass awer net an der Europäescher Unioun ëmsetzbar. Effektiv ass et sou, dass den OGM-Produit, deem am europäeschen Ausland, sief dat a Frankräich, Däitschland, Spuenien a sou weider eng Autorisatioun accordéiert krut, fir op de Marché ze kommen, automatesch an deenen anere Memberstaten net dierf verbuede ginn. Hei gëllt de Prinzip vun der Libre circulation vun de Produiten.

All Memberstat huet allerdéngs d'Recht seng Objektione betreffend enger Autorisation de mise sur le marché an engem aneren europäesche Land ze formuléieren. Dee Moment gëtt et um europäeschen Niveau tranchéiert. Gëtt d'Autorisatioun confirméiert, bleift deenen anere Länner keen anere Choix, wéi sech där Décisioun ze beugen. Eng ähnlech Prozedur ass virgesinn, falls e Produit soll no enger Autorisatioun als risikohaft signaléiert ginn.

Här President, d'Ëmweltkommissioun huet sech awer nach weider Gedanke gemaach, wéi dësen neie Gesetzestext méi restriktiv a punkto fräiwëlleg Fräisetze a Mise sur le marché kéint ausfalen. Sou huet déi concernéiert Kommissioun verlaangt, dass souwuel d'fräiwëllegt Fräisetzen an d'Mise sur le marché vun OGMen der Kommodo-Inkommodo-Gesetzgebung soll ënnerleien. Ausserdeem misst virun all Autorisatioun fir d'Fräisetze vun OGMen de jeeweilegen Demandeur eng Assurance ofschléissen.

D'Ethikskommissioun huet de Bienfondé vun dëse Propositionen erkannt an deementspriedend d'Amendementen, déi vum honorablen Här Garcia agereecht goufen, ugehall. Deemno sinn d'Artikelen 18 iwwert d'Consultation du public a 35 iwwert d'Responsabilité vum 1997er Gesetz ëmgeännert ginn.

Wat den Artikel 18 betrëfft, sou gesäit deen neierdëngs vir, dass d'Bevölkerung och am Kader vun enger Demande fir d'fräiwëllegt Fräisetze vun OGMen an d'Ëmwelt muss consultéiert ginn. Dësen Amendement ass iwwregens eestëmmeg vun eiser Kommissioun ugehall ginn. Den Artikel 35 iwwert d'Responsabilitéit ass ergänzt ginn, dësen Ajout stipuléiert Folgendes, ech zitéieren: „L'utilisateur ayant soumis une demande d'autorisation suivant l'article 17 de la présente loi est tenu de souscrire auprès d'une entreprise d'assurance habilitée à couvrir le risque en question...“, a sou virun.

Dat heescht, am Fall vun engem Accident duerch d'OGMen an am Fall, wou, duerch en Accident oder net, de Gebrauch vun OGMen an der Natur géif e Schued uriichten, zielt dës Assurance.

De Statsrot huet sech dem éischten Amendement ouni Problem ugeschloss. Wat d'Obligatioun betrëfft, fir am Virfeld vun enger Autorisatioun eng Assurance ofzeschléissen, huet de Statsrot seng Bedenke geäussert, och wann hie mam Prinzip averstanen ass. Och wann den Avis vun der ACA, wat d'Assurabilitéit vun der Responsabilité civile an deem Beräich ugeet, éischer negativ ausgefall ass, sou huet eis Kommissioun awer eestëmmeg un deem Prinzip festgehalten.

D'Gesondheitskommissioun huet an hirem Avis déi eenzel Verbesserungen, déi deen neie Gesetzesprojet enthält, begrësst, an ass notammet op d'Risiko fir dem Mënsch seng Gesondheet agaangen wéi d'Produktioun vun OGMen an d'Nahrungsketten, déi eng gewësse Resistenz op d'Antibiotique ka mat sech bréngen. Zesumme mat der Gesondheits- an

der Ëmweltkommissioun huet d'Ethikskommissioun am Mee dëst Joer den INRA, den Institut national de la recherche agronomique, zu Dijon besicht, wou mer wäertvoll Informatiounen vu Wëssenschaftler betreffend OGMe kruten.

Här President, an der Ethikskommissioun ware mer eis vun Ufank u bewosst, dass de Sujet OGMe keen evidente wär an op ville Punkten d'Meenungen dobause géingen ausenaner goen. Hei stelle sech précisement eng ganz Partie ethesch Froen, an et ass kloer, dass an dësem Beräich muss mat Virsicht gehandelt ginn. Och wollte mir - dat ass jo net eis Aufgab - tëschent Verfechter a Skeptiker net tranchéieren. Allgemeng a prinzipiell solle mer eis awer net dem wëssenschaftleche Progrès verschléissen.

Et stellt sech och eng Rei vu Problemer wat d'Koexistenz vun OGM-Kulture mat där traditioneller a biologescher Kultur betrëfft. An där Fro muss een awer den europäesche Kontext am Hannerkapp behalen. Wéi gesot, kënne mer net op de Wee goe fir eng OGM-fräi Insel an Europa ze kreéieren, wat souwisou schwierig wär vu dass d'Landesgrenze keng Barrière duerstellen. Et ass wichtig, dass an dësem Dossier wëssenschaftlechen, ekonomeschen, sozialen an ekologesche Considératiounen Rechnung gedroe gëtt. An der Ethikskommissioun ware mer eestëmmeg der Meenung, dass dëse Projet de loi wéi en elo virläit, mat deenen eenzelnen Amendementen, e wesentlech bessert Encadrement vun Aktivitéiten, déi mat OGMen a Verbindung stinn, erméiglecht, an ech recommendéieren am Numm vun der Kommissioun, déi e Vote unanime geholl huet, fir dëse Projet de loi deemno ze stëmmen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech hunn elo meng Zäit iwwerzunn. Ech wollt awer zu där Motioun, déi vum Här Gira abruecht ginn ass, a menger Qualitéit als Rapporteur eppes soen.

D'LSAP-Fraktioun huet gefrot, dass dëse Projet de loi op d'nächst Woch sollt gesat gi fir deene verschiddenen Organisatiounen, déi dat verlaangt hunn, inklusiv d'Bauerenzentral an anere Bauernorganisationsiounen, et ze erméiglechen, mat der Chamber zesummenzekommen. Dorobberhin huet den Här Gira déi Motioun era-bruecht.

D'Ethikskommissioun, wat dëse Projet de loi ubelaangt, ass eigentlech mat hirem Latäin um Enn. Well et sech op déi Demanden hin, déi elo virleien, net méi ëm ethesch Problemer handelt, sondern éischer ëm praktesch oder ëm landwirtschaftlech Problemer, géing ech suggeréieren, d'Proposition vum Här Gira opzegräifen, awer déi Motioun ëmzeänneren an eng Resolution. An d'Resolution géing sech dann adresséieren un dës Chamber, an zwar dass dës Chamber da géing dee Problem, deen hei opgeworf ginn ass vun eis alleguerten an och vun deenen Associatiounen, renvoyéieren an d'Commission de l'Agriculture an och an d'Commission de l'Environnement, wou e menger Meenung no besser versuergt ass wéi an der Ethikskommissioun, well ebe sech keng ethesch Problemer méi an deem Kontext stellen.

An deem Kontext och wäert mäi Fraktiounskolleeg, den Emile Calmes, eng Resolution an deem Sënn bréngen. Ech wëll awer ëmmer nach dann den Auteur vun der Motioun trotz allem félicitéiere fir déi Initiativ, mä mir géingen dann déi Motioun emänneren an eng Resolution, déi sech da géing un d'Chamber riichten, an d'Chamber géing dann déi Problematik an deenen zwou Kommissiounen kënnen zesummen diskutéieren an ebenfalls déi verschidden Associatiounen, déi dat gefrot hunn, duer-

no kënnen zesummen an deene Kommissiounen héieren a mat hinne doriwwer diskutéieren.

Dat ass, Här President, dat wat ech nach wollt zu där Motioun soen. Als Rapporteur géing ech dann d'Chamber bidden, et genau sou ze maache wéi d'Kommissioun, déi à l'unanimité dëse Projet de loi guttgeheescht huet. Ech soen Iech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Als éischten Diskussiounsriedner ass den Här Patrick Santer agedroen. Den Här Santer huet d'Wuert.

Discussion générale

M. Patrick Santer (CSV).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëllt fir d'éischt dem President vun der Ethikskommissioun a Rapporteur vun dësem Projet de loi merci soe fir säin ausféierleche schrëftlechen a mëndleche Rapport. Et war beileiwen net einfach, dës komplex Matière esouwuel vum technesche wéi vum ethesche Standpunkt duerchzegoen, an ech muss och soen, dass mer an deene sëllege Kommissiounssätzungen, déi mer zu dësem Projet haten, vun alle politesche Säiten eng konstruktiv Approche haten. Dat bewisen déi Amendementer, déi Déi Gréng virgeluecht haten an déi unanime, och wa liicht ofgeännert, awer nëmme vun der Form hier, ugehol goufen. Dat beweist och de schrëftleche Bericht, deen den 18. November unanime vun der Kommissioun guttgeheescht gouf. An Unanimité ass an dëser Matière, wéi och bei anere Sujeten, wou et ëm ethesch Froe geet, net einfach hierzustellen.

Här President, d'Biotechnologien am grouse Ganzen an d'Gentechnik am Spezielle sinn Techniken, déi bei de Leit op e mulmege Gefill stoussen. Ausser natierlech bei deenen, déi entweder ganz dergéint oder ganz dofir sinn, also d'Hardlineren op béide Säiten, ka keen definitiv Jo oder Neen zu der Gentechnik soen.

Déi Gewëssensschwankungen, déi ee bei esou engem sensible Sujet huet, a legitimerweis och därer hunn, ginn drop zrëck, datt an dëser Matière de Mënsch op eng méi oder wéineger substanzieel Aart a Weis an d'Natur agräift. Op där enger Säit wësse mer net wat fir Konsequenzen esou en Agrëff wäert fir eis oder fir dat ganz Ökosystem mat sech bréngen. Zerstéiere mer d'Natur, den natierlechen, vu Gott esou gewollten Équilibre, duerch eng Technik op déi mer op eemol keng Kontroll méi hunn, well zum Beispill d'Planzen, well se genesch verännert goufen, selwer Insektizide produzéieren an esou d'Insekten immun maachen? Oder am Géigendeel, kann ee sech net vun der Gentechnik Progrèsce virstellen, déi Hoffnunge maachen, datt Krankheete wéi Mucoviscidose oder Trisomie kënnen geheelt ginn? Datt et zu substanzieel Progrèsce fir d'Landwirtschaft kënn, besonnesch an deene Länner, déi et batter néideg hunn? Esou huet eng Etüd, déi 2002 gemaach ginn ass, festgestallt, datt bei genesch verännertem Coton manner misst gesprézt ginn, wat esouwuel wirtschaftlech wéi och ekologesch positiv Konsequenzen huet, an dat mat engem Rendement, dee vill méi héich läit wéi beim natierleche Coton.

Datselwecht Gefill, mulmege Gefill, wat ee bei der Gentechnik huet, gëtt nach verstärkt doduerch, datt d'Wëssenschaftler selwer, also déi déi et misste wëssen, d'Spezialisten an dëser Matière sech net kloer op där enger oder op där anerer Säit positionéieren. „Un silence pour le moins assourdissant“, schreift d', „Libre Belgique“, „et qui laisse le champ libre à toutes les propagandes et à toutes les prédictions apocalyptiques“. D'Hardlineren op béide Säite gesinn nëmmen hiren eegenen Intérêt a ver-

nenne sech géigesäiteg a benotzen Ausdréck wéi gréng Fundamentalisten, Émweltmafia, oder op där anerer Säit profitsüchteg Kapitalisten a muechthongreg Industrielllobby. Et j'en passe, et des meilleurs.

Ech gehéiere weder zu deenen engen nach zu deenen aneren. Wa mer deenen engen nolauschteren an alles verbidde wat sech kéint negativ op d'Émwelt répercutéieren, da misste mer zum Beispill den Téléthon, deen elo wäert ufänken, verbidde, well dat jo e Moyen ass fir d'genesch Fuerschung materiell ze ënnerstëtzen.

Wa mer deenen aneren nolauschteren, misst alles erlaabt sinn, esoulaang et Sue bréngt an esoulaang net bewise gouf, datt d'Technik eng negativ Influenz op eis Émwelt huet. Esou eng Ausso, déi dacks genuch vun amerikanescher Säit kënn an déi och eng Klo bei der Welthandelsorganisatioun begrënnt, verstéisst géint de Principe de précaution zu deem mer eis alleguerte bekennen. Dëse Prinzip spillt jo just, wann e Risiko fir de Mënsch a seng Émwelt besteet oder esouguer nëmme, wann esou e Risiko kéint bestoen. Den Zweifel ass an dëser Matière entscheedend. Esou huet e belschen Droitsprofessor an enger Etüd iwwert de Principe de précaution geschriwwen: „A la confiance de voir poindre l'aube d'un avenir radieux où les risques auraient été définitivement maîtrisés, succède la hantise d'un lendemain précaire. Au rêve positiviste de voir la société gouvernée par le vrai et le faux s'oppose désormais le règne du doute. Voilà donc nos sociétés entrées de plein pied dans l'âge de risque.“

Mä och wann de Principe de précaution e wichtege, wann net dee wichtigsten Entscheidungskriter ass, soll een net dofir d'Fuerschung op dësem Gebitt onméiglech maachen. Am Géigendeel, grad d'Fuerschung erméiglecht et Erfahrungen ze sammelen wat d'Schiedlechkeet op de Mënsch, d'Déieren an d'Émwelt vu genesch verännerten Organismen, dat heescht Organisme bei deenen d'Ierfgutt geännert ginn ass, esou wéi et an der Natur net virkënn, betrëfft. Nëmme iwwert d'Fuerschung kann een d'Konsequenze vun de genesch verännerten Organisme oder OGMen opweisen. D'Fuerschung ass also enk mam Principe de précaution verbonnen.

Dat beweist jo de Fait, datt mer an dësem Projet de loi eng Préifung vun der Émweltverträglechkeet virgesinn, ier et zu der Vermaartung vun OGMen kënn. Esou eng Préifung ass jo och nëmme méiglech opgrond vun eendetege Fuerschungseresultater. D'Fuerschung muss, an net nëmmen aus iergendwelleche wirtschaftlechen Iwwerleeungen eraus an Europa ënnerstëtzt ginn. Jonk Fuerscher müssen an Europa eng Zukunft ugebuede kréien. Et wär e falscht Signal u si, wa mir géifen uklänge loosse: Wann dir wëllt am Beräich vun der Gentechnik schaffen, da gitt einfach an d'Vereenegt Staten, Kanada, Israel, oder an Asien, wou dir eng Zukunftschance ugebuede kritt. D'Schwächung vun den europäesche Fuerschungscapacités, och an der Gentechnik, wär e grouse Schued fir Europa.

Biotechnologien a Gentechnik gëtt et - fir eis d'Wuel oder zu eisem Nutzen, dat wäert sech en définitive nach erausstelle müssen. Déi wëssenschaftlech Entwécklung an der Gentechnik léisst sech net stoppen. Dat wat mir awer stoppe müssen, dat ass eng onkontrolléiert an onkontrolléierbar Fuerschung, déi e Fait accompli schafft, ouni dass déi absolut noutwendeg Virsiichtsmoosname getraff goufen, ouni dass mir séchergestallt hunn, dass d'Konsequenzen, déi dës Fuerschungsaktivitéite kënnen mat sech bréngen, iwwerhaupt ofgeweit goufen.

Sou huet de Conseil d'État a sengem Avis iwwert d'Gesetz vun 1997 geschriwwen: „Un degré élevé de sécurité juridique est de ce fait nécessaire au développement normal de ces technologies d'avenir.“ An dofir brauche mir eng realistesche, transparent an effikass Gesetzgebung, net nëmme hei zu Lëtzebuerg, mä och a ganz Europa. Déi zwou Direktive vun 1998 an 2001, déi mir elo wäerten an eis national Législatioun ëmsetzen, bréngen déi Sécurité juridique, déi mir brauchen, fir dem Principe de précaution voll Rechnung ze droen.

Här President, wéi den Här Rippinger scho gesot huet, geet eis Gesetzgebung iwwert de Gebrauch an d'Fräisetzung vun OGMen op 1997 zrëck. An deene sechs Joer huet sech um Gebitt vun der Gentechnik villen gemaach. Dat Gesetz vum 13. Januar 1997 huet zwee Voleten. Éischtens, de Gebrauch vun OGMen am geschlossene Raum, dat heescht an engem Laboratoire, an zweetens d'Aussetzung an d'Vermaartung vun esou Organismen. Wéi dat och bei der Diskussioun, déi an dësem Plenum 1996 stattfonnt huet, ugeklongen ass, gëtt et bei der Recherche u genesch modifizéierten Organismen am geschlossene Raum keng gréisser Contestatiounen. Et gëtt der awer vill bei Fräilandsversich a bei der Vermaartung vun esou Organismen oder Produkter, wou déi dra virkommen.

Ech wëll elo direkt hei soen, dass zu Lëtzebuerg keng Demande virläit, fir Fräilandsversich ze ënnerhuelen. Et leien nëmme véier Demandé vir säiten dem CRP Santé an dem CRP Gabriel Lippmann fir Laboratoiresversich duerchzeféieren. Mä dat soll eis net drun hënnen, eis eng iwwergräifend Gesetzgebung ze ginn. Au contraire, d'Sécherheet, déi mir upeilen, ass allergesch op all juristesche Huelräim, déi kéinten duerch eng lückenhaft Gesetzgebung entstoen.

Ech wëll elo net op all Punkt vum Projet de loi agoen; den Här Rapporteur huet dat scho gemaach. Ech wäert just e puer Punkten opgräifen, fir ze ënnersträichen, dass mir par rapport zum Gesetz vun 1997 eng méi effikass an eng méi transparent Regelung, déi conforme ass zum Principe de précaution, virgesinn.

Éischtens, d'Émweltverträglechkeet. De Projet de loi gesäit vir, dass bei enger Vermaartung oder Fräisetzung vun OGMen eng Iwwerpréifung vun der Émweltverträglechkeet muss virleien. D'Kritäre vun esou enger Préifung si genee an der Direktiv vun 2001 festgeluecht. Dës Kritäre ginn zu Lëtzebuerg an engem Règlement grand-ducal beschriwwen, an d'Kommissioun huet och den Avant-Projet vun deem Règlement grand-ducal schonn ausgedeelt kritt. D'Zil vun dëser Préifung ass den negativen Impakt, ob direkt oder indirekt, kuerz- oder laangfristeg op d'Gesondheet oder d'Émwelt ze berücksichtegen. De kumuléierten Effekt op laang Zäit gëtt och iwwerpréift, dat heescht et gëtt gekuckt, wat fir een Effekt eng Accumulatioun vun Autorisatiounen op d'Gesondheet, op d'Émwelt, op d'Biodiversitéit, op d'Chaîne alimentaire, op d'Fauna, d'Flora a sou weider huet.

Déi negativ Konsequenze vun der Gentechnik, wéi zum Beispill d'Propagatioun vun OGMen, den Transfert vu genesch verännertem Ierfgutt op aner net genesch verännert Planzen, oder d'Ännerung vu Praktiken an der Landwirtschaft müssen och an deem Kader ënnersicht ginn. D'Préifung vun der Émweltverträglechkeet virun enger Vermaartung vun OGMen geet nach méi wäit a fuerdert vun deem-jéinegen, dee sou eng Vermaar-

tung wëllt virhuelen, weider Detailler. Dës Bestëmmungen iwwert d'Émweltverträglechkeet gouf et net am Gesetz vun 1997. Elo sti se kloer an d'äitlech am Gesetz.

Zweetens, d'Informatioun vun der Öffentlechkeet. Am Gesetz vun 1997 war eng Kommodo-Inkommodo-Prozedur nëmme virgesinn, wann d'OGMen am geschlossene Raum gebraucht ginn. Esou eng Prozedur gouf 1997 bei Fräilandsversich nach ausgeschloss. Well awer Fräilandsversich logescherweis vill méi Risiko mat sech bréngen a grad hei d'Öffentlechkeet muss informéiert ginn, huet d'Kommissioun d'Kommodo-Inkommodo-Prozedur op Fräilandsversich ausgedehnt. E weidere Punkt also, wou de Kriticken, déi 1996 virbruecht goufen, Rechnung gedroe ginn ass.

Eng weider Méiglechkeet, déi déi Interesséiert hunn, fir d'Autorisationsprozedur bei Fräilandsversich, déi an anere Memberstate vun der Unioun unhängeg sinn, nozekucken, ass, sech op den Internetsite „biotech.jrc.it“ oder „GMO-info.jrc.it“ ze beginn, wou déi verschidden Avisen, Objektivatiounen, also déi ganz Prozedur ka konsultéiert ginn.

Drëttens, d'Kennzeechnung. Et gëtt elo, wat virun net de Fall war, kloer festgehalen, dass d'Traçabilitéit niewent dem Emballage an dem Étiquetage vun den OGMen eng Konditioun ass, fir dass d'Autorisatioun fir d'Vermaartung vun OGMen ausgedeelt ka ginn. 1997 ass net iwwert d'Traçabilitéit geschwat ginn. Dës Traçabilitéit erlaabt awer eng besser Iwwerwachung vu potenziellen Effekter vun OGMen ënner anerem op eis Émwelt.

D'Bestëmmungen iwwert d'Traçabilitéit ginn iwwer Règlement grand-ducal geregelt. Et muss och an deem Kontext op en europäescht Règlement vum 22. September 2003 higewise ginn, dat grad op dësem Punkt eenheetlech Bedéngungen an der ganzer Unioun festleet. Wichteg ass et, dass de Konsument muss wëssen, wat e keeft, hie soll fräi sinn, säi Choix en connaissance de cause ze treffen. A fir dat ze maachen, muss hien eng kloer an iwwersiichtlech Informatioun iwwer all Produit kréien.

Véiertens, d'Assurancépflicht. Am Gesetz vun 1997 sinn nëmme Garantie-financière virgesi ginn, wann ee Recherchen am geschlossene Raum mat OGMen duerchféiert oder am Fall vu Fräilandsversich. Dat ass der Kommissioun awer net wäit genuch gaangen. Elo muss deejéinegen, dee Fräilandsversich virhuele wëllt, wann en eng Autorisatioun fir dës Versich ufreet, eng Assurance responsabilité civile virleien.

D'Konsequenz vun der Assurance wäert sinn, dass de facto Fräilandsversich zu Lëtzebuerg bal onméiglech gemaach ginn, well op Ufro vun der Kommissioun huet eis d'ACA, d'Association des Compagnies d'Assurances, matgedeelt, dass esou Assurancen net am Land ugebuede ginn. Et soll eis awer net dovunner ofhalen, sou eng Assurancépflicht virzegesinn.

Fënneftens bleift d'Clause de sauvegarde bäibehalen. Dës Clause gouf ugewant vu verschidde Memberstaten, dorënner Lëtzebuerg, wat 1999 zum Moratoire op d'OGMe gefouert huet. D'Mesures de sauvegarde erlaben et dem zoustännegen Minister de Gebrauch oder d'Vermaartung vun OGMen anzeschränken oder provisoresch ze verbidde, wann e Risiko fir déi mënschlech Gesondheet oder d'Émwelt besteet. Den Handlungsspillraum vum Minister erstreckt sech och op OGMen, déi an engem anere Memberstat autoriséiert goufen. Dës Mesures de sauvegarde erlaben et den Autoritéite sou bal wéi méiglech anzegräifen an iwwerhëlt d'Grondiddi vum Principe de précaution.

Här President, e puer Organisatiounen hunn eis opgefuerdert, heiandsdo op engem ongewinnaggressiven Toun, de Projet de loi net ze stëmmen. Vum Zäitpunkt vun der Interventioun mol ofgesinn, well se wesentlech ze spéit koum, nodeems mir awer bal ee Joer an der Kommissioun op dësem Text geschafft hunn, vun deem Aspekt mol ofgesinn, wäert d'CSV dëse Projet stëmmen.

Une voix.- Très bien!

M. Patrick Santer (CSV).- D'Behauptung, datt, wa mir de Projet de loi net géife stëmmen, ausser enger Condamnation beim europäesche Geriichtshaff - dat ass jo souwisou egal bei verschidde Leit -, näischt Schlëmme géif paséieren, well déi zwou europäesche Direktiven vun 1998 an 2001 souwisou direkt ukloer wäeren, stëmmt nëmme zum Deel. Déi zousätzlech iwwert de Principe de précaution begrënneten Ausdehnung vun der Kommodo-Inkommodo-Prozedur op Fräilandsversich an d'Haftpflicht, déi bei enger Autorisationsufro muss virleien, wäerten, wa mir dëse Projet de loi net stëmmen, net uwendbar sinn, well se net am Text vun der Direktiv erëmfefanne sinn.

Zum Fong vun den Argumentatiounen vun deenen, déi d'Ofstëmme vun dësem Projet de loi haut wëlle verhéieren: Si weisen engersäits hin op de Fait, dass duerch d'Émsetzung vun den Direktive keng Sécherheetsvirkéierungen an Öffentlechkeetsaarbecht zu Lëtzebuerg kënnen gemaach ginn, wann eng Autorisationsprozedur fir Fräilandsversich an engem anere Memberstat ugefaange gëtt. Anersäits werfe si de Problem vun der Koexistenz tëschent der konventioneller, der natierlecher Landwirtschaft an der gentechnescher Landwirtschaft op. Dës Argumenter waren och fir d'Gesetz vun 1997 gültig.

Fir d'éischt wat d'Moosnamen ugeet wann an engem anere Memberstat eng Prozedur uleef. An deem Fall, an dat steet an der Direktiv, dat stong och an deenen alen Direktiven, ginn déi Lëtzeburger Autoritéiten an och d'Autoritéiten an deenen anere Memberstaten, wéi och déi Europäesch Kommissioun informéiert. Lëtzebuerg kann do an enger bestëmmter Frist seng Objektivatiounen geltend maachen. Doniewent ka Lëtzebuerg och op d'Schutzmoosnam zrëckgräifen, wann no enger Autorisatioun nei Erkenntnisser kommen, déi op eng Gefor fir d'Gesondheet oder d'Émwelt hiweisen, well déi Mesures de sauvegarde sech och op d'OGMe bezéien, déi an engem anere Memberstat autoriséiert goufen.

Et ass nawell richteg, datt déi breet Öffentlechkeet a besonnesch d'Bauern, deenen hir Felder u Felder aus engem Nopeschland ugrenzen, op deenen zum Beispill Fräilandsversich stattfannen, net informéiert ginn, ausser si géife sech iwwer ee vun deene béiden Internetsiten, déi ech elo grad ernimmt hunn, informéieren. D'Struktur awer vun der Autorisationsprozedur, wou déi verschidde Memberstaten eng kloer Frist gesat kruten an där si hir eventuell Objektivatiounen musse matdeelen, erlaabt et eis net emol eng vereinfacht Kommodo-Inkommodo-Prozedur anzesetzen.

De System, wéi e bis haut ënnert dem Gesetz vun 1997 fonctionnéiert huet an applizéiert gouf an dee grondsätzlech net geännert gëtt, huet an där Hinsicht och keng weider Problemer opgeworf. Et bleift awer wat d'Koexistenz tëschent der traditioneller Landwirtschaft an där déi mat OGMen handelt, ugeet, dass op dësem Gebitt Handlungsbedarf besteet. Ech versti ganz gutt déi Baueren, déi fäerten, datt d'OGMen iwwer Pollen oder iwwer soss iergendeng aner onkontrolléiert Aart a Weis sech ausbreeden a gentechnesch fräi Felder kontaminéieren. Esou

géif à terme eng traditionell Landwirtschaft onméiglech gemaach ginn an d'Biobauere géifen hir schwéier erkämpfte Biolabelen, wéi dat op Lëtzebuergesch heescht, verléieren, mat deene wirtschaftleche Konsequenzen, déi sech logescherweis doraus géifen erginn.

Dës Koexistenzfro muss awer net nëmmen op nationalem Plang geregelt ginn, mä éischter um europäeschen, well et ass noutwendeg, datt eenheetlech Regeln op deem Gebitt fir all Memberstate gëllen. Dat ass net nëmmen eng Fro vu Maart- oder Konkurrenzviredeeler, dat huet och e praktesche Sënn, wa mer wëssen, datt OGMen no den Etüden an engem Ëmkrees vu bis zu 300 Kilometer onkontrolléiert aner Felder kontaminéiere kënnen.

Dofir sinn ech averstane mat deem wat den Här President a Rapporteur elo virgedroen huet, datt mer eng Resolutioun stëmmen, datt déi wichteg Fro soll vun deenen zoustännegen Kommissiounen, ob et d'Landwirtschaftskommissioun ass oder d'Gesondheitskommissioun, oder déi zwou zesummen, élaboréiert ginn, datt do déi Leit mussen, déi sech fir eng friddelech Koexistenz, mä eng réalisierbar Koexistenz vun deenen zwee Type vu Landwirtschaft asetzen, ugehéiert ginn an datt sech do, esouwuel um nationalen, mä besonnesch um europäesche Plang agesat gëtt fir kloer Linnen op deem Punkt ze hunn.

Zum Schluss wëllt ech nach drop hiweisen, datt d'Emweltkommissioun an hirem Avis eng genfräi Zon, déi dat ganzt Land géif ëmfaassen oder bal, gefuerdert huet. Dat wär hei am Land, menger Meinung no, net vu Muttwëll. Hei kënn Lëtzebuerg sech deenen zéng Regiounen, déi sech an där Perspektiv schonn zesummedoen hunn, uschléissen. Dee Grupp, ënner anerem Schleswig-Holstein, Oberösterreich, d'Toskana, de Pays basque, Wales, Salzburg, et j'en passe, gëtt sech als OMG-fräi Zon aus. Dës Projéit misst ee studéieren a Lëtzebuerg kënn jo do matmaachen. Un Initiative feelt et also op deem Gebitt net.

Här President, de Projet de loi, dee mer haut wäerten ofstëmmen, ass e reelle Progrès par rapport zum Gesetz vun 1997, net nëmme well d'Direktiven, déi mer hei ëmsetzen, méi Sécherheet an Iwwerwaachung bidden, wéi déi Direktiven, déi d'Grondlag vum Gesetz vun 1997 gebilt hunn, mä och well an der Kommissioun Amendementer ugeholl ginn, déi eiser Gesetzgebung eng responsabel Empreinte verleen. Mir sprangen iwwert de Schied vun den Direktiven eraus a bleiwen zugläich dem Basisprinzip, deen deenen zwou Direktiven zu Grond läit, dem Principe de précaution, trei. Mir wëlle realistesch a virsichteg sinn. Dës Balance ass eis an deem Projéit gelongen.

Här President, fir all déi, an d'CSV-Fraktioun zielt dozou, déi eng éischter méi zréckhalend awer net negativ Attitüd zu den OGMen hunn, ass dës Projéit eng substanzuell Verbesserung vum Gesetz vun 1997. All déi, déi 1996 fir dat Gesetz gestëmmt hunn, missten elo, logescherweis, mä an der Politik gëtt et jo keng Logik, och fir dës Projéit stëmmen. D'CSV-Fraktioun huet fir de Rapport gestëmmt. D'CSV-Fraktioun wäert och dës Projéit stëmmen.

Ech soen lech merci!

M. le Président. - Als nächst Riednerin ass d'Madame Mady Delvaux-Stehres agedroen. D'Madame Delvaux huet d'Wuert.

Mme Mady Delvaux-Stehres (LSAP). - Merci, Här President. Mat deem Projéit gëtt eng europäesch Direktiv iwwer OGMen ëmgësat, déi zum Zil huet déi genmodifizéiert Organismen am Labo, mä och an der Natur, méi effikass ze kontrolléieren an ze surveilléieren.

ren. Ech géif och soen, dass mer an der Chamber gutt Aarbecht gemaach hunn, well mer de Principe de précaution, deen an der Direktiv schonn ass, nach renforcéiert hunn, doduerch dass mer d'Kommodo-Inkommodo-Prozedur obligatoresch gemaach hunn an och doduerch, dass op Initiativ vun deene Gréngen en Amendement ugeholl ginn ass, fir unanime an der Chamber eng Assurance obligatoresch ze maachen, wann en Exploitant OGMen an der Natur fräisetzt, dass déi also géif fir d'Schied opkommen.

D'Associatioun vun den Assureuren huet eis allerdéngs soe gelooss, dass et esou eng Assurance um Maart net géif ginn. Domadder hu mer also de facto zu Lëtzebuerg d'Fräiლოსse vu genmodifizéierte Planze praktesch onméiglech gemaach an eigentlech Lëtzebuerg zu enger genfräier Zon erkläert.

Mir hunn dee Projéit an der Ethikskommissioun a siwe Réuniounen diskutéiert. Et war allerdéngs oft e laangen Espace dertëschent. En ass och vun der Umweltkommissioun a vun der Santéskommissioun aviséiert ginn. Et kann een also wierklech net soen, dass net vill Leit driwwer diskutéiert an nogeduecht hätten an dass och net laang doriwwer diskutéiert gi wär.

Ech perséinlech fannen, an dat war eigentlech jo och den unanimen Avis vun der Ethikskommissioun, dass déi Modifikatiounen, déi virleien, déi bestehend Gesetzgebung verbessern an de Principe de précaution renforcéieren. Mir haten also gemengt, mir hätte gutt geschafft.

Den Hoke kouw no der Adoptioun vum Rapport, wéi Greenpeace a Biobauereverbänn an duerno och d'Centrale paysanne eis mat enger Stellungnahm konfrontéiert hunn, an op e Problem higewisen hunn, dee mer an der Kommissioun effektiv net diskutéiert haten. Dat ass de Problem vun den OGMen, déi eng Autorisatioun an engem aneren EU-Land géife kréien, an déi da jo kënnträi an Europa zirkuléieren, op Lëtzebuerg kommen a ugeplanzt ginn, ouni dass onbedéngt eng Lëtzebuerger Autoritéit dat iwwerhaapt géif gewuer ginn. Dozou muss een allerdéngs soen, dass de Moment op jidde Fall e Moratoire iwwer Import vun OGMen an Europa besteet, esou dass den Import vu genmanipuléierten oder genmodifizéierten Planzen net erlaabt ass. Lëtzebuerg huet dës Moratoire ëmmer ënnerstëtzt, déi viregt Regierung, ech denken déi jëtzege Regierung och.

Allerdéngs besteet elo d'Aussicht, dass op EU-Niveau dës Moratoire opgehuewe gëtt, vläicht ganz geschwënn. Eng vun de Konditiounen fir de Moratoire opzehiewe war, dass e Reglement géif virleien, e ganz prezüst Reglement iwwert d'Tracabilitéit an den Etiquetage vun den OGMen. Dat schwéiert Wuert heescht also, dass ee muss genau beschreiwe wéi eng Produit OGMen sinn oder OGMen enthalten, dass de Consommateur also perfekt informéiert wär. Dës Reglement ass elo viru kuerzem ugeholl ginn op EU-Niveau, esou dass also eng Konditioun erfëllt ass fir de Moratoire opzehiewen an ech géif eigentlech gär wësse wéi d'Diskussioun ëm de Moratoire weidergeet, och d'Haltung vun der Lëtzebuerger Regierung an ech wär frou wann de Minister eis herno kënn Informatiounen iwwert dës Dossier ginn, deen eis awer an héchstem Mooss interesséiert.

Déi Organisatiounen an hirer Stellungnahm fäerten elo, wann de Moratoire opgehuewe wär op Europa-Niveau, dass dann duerch den Import aus Nopeschlänner, ouni Kontroll kënnträ genmodifizéiert Planzen zu Lëtzebuerg an der Natur fräigesat ginn. Ech muss soen, mäin éischte Reflex zu där Stellungnahm war, dass ech mer Reproché gemaach hunn, dass ech selwer net op déi Iddi komm sinn an dass mer déi Fro net an der

Kommissioun diskutéiert hunn, wou mer jo iwwer e Joer driwwer diskutéiert hunn. Dunn hunn ech dat bestehend Gesetz gekuckt an ech hu festgestallt, dass mer jo och den Artikel 27 hunn an eise Gesetz, dee preziséiert, dass de Minister, wann e valabel Ursaachen huet, fir ze mengen, dass e Produit, deen eng Autorisatioun an engem anere Land krut, e Risque géif fir d'Gesondheet oder fir d'Emwelt duerstellen, dass dann de Minister kënn d'Utilisatioun vun deem OGM zu Lëtzebuerg entweder limitéieren oder provisoresch verbidden.

Dat ass deen Artikel, deen de fréiere Gesondheitsminister Johnny Lahure benotzt hat fir de Bt176 zu Lëtzebuerg ze verbidden. Dat ass eng provisoresh Measure, esou wäit ech weess ass se 1997 geholl ginn, mä si ass nach ëmmer en vigueur, well dee Provisorium dauert nach ëmmer. Sou dass ech also mengen, dass mer am Gesetz de Lëtzebuerger Autoritéiten eng Méiglechkeet ginn hu fir OGMen, déi aus engem aneren EU-Land géifen importéiert ginn, hei ze bremsen an ze stoppen, a condition natierlech ëmmer dass se et gewuer ginn. De Problem ass, dass een et muss gewuer ginn.

Ech bedauern awer, an dat wëll ech hei trotzdem soen, och wann ech déi Ried, oder op d'mannst déi Liesweis hu vun deem Artikel wär et jo awer nützlich gewiescht ze iwwerpräiwen, ob dës Artikel wierklech esou zollid ass an ob een deen nach hätt missen oder kënn preziséieren, an ech bedauern, dass d'Majoritéit et net fir néideg fonnt huet, op dee Bréif hin eng Sitzung anzesetze fir mat den Organisatiounen iwwer hir Objektivatiounen, déi legitim a berechtigt sinn, ze diskutéieren. Et wär sécher net op eng Sitzung méi ukomm, a mir hätten och an deene leschte 14 Deeg Zäit gehat fir déi Sitzung ze halen. Mir hätten da kënnen iwwerpräiwen, wat de Wäert vun deem Artikel 27 an deem neie Kontext ass, a kucken ob mer e missten eventuell verbessern.

Ech denken et wär nützlich gewiescht, de Standpunkt vun der Majoritéit oder esouguer vun der Unanimitéit vun der Chamber kloerzemaachen, och well dat hei e sensible Sujet ass, deen de Leit Angscht mécht dobaussen. An ech fannen et net gutt, dass dann einfach esou iwwer Objektivatiounen ewechgaange gëtt och wann elo duerch déi Resolutioun jo dat e bësse rattrapéiert gëtt a gesot gëtt, mir huelen déi Diskussioun no. Ech fannen et kee gudden Stil fir net direkt mat de Leit ze schwätzen an doduerch eng Onrou am Land ze provozéieren, déi mer net esou einfach erëm vun der Chamber aus aus der Welt kréien.

Déi Diskussioun hätt eis et och erlaabt, eng prinzipiell Diskussioun iwwert d'Gentechnik zu Lëtzebuerg ze relancéieren, well ech mengen, och dat ass wichteg vun Zäit zu Zäit iwwert dee komplizéierte Problem kontrovers a breet ze diskutéieren. Ech perséinlech meng jo, dass genmodifizéiert Planzen am Prinzip net vum Béise sinn. D'Verfallt vun den Aarten, déi mer an der Natur kennen, ass jo aus aartiwwerscheidenden Transferten entstanden. Allerdéngs ass dat an enger Evolutioun vu Milliounen vu Jore geschitt, an haut erlaabt d'Gentechnik dës Aartgrenze praktesch an null Komma nix ze iwwersprangen.

De Génome vun enger Planz gëtt nei programméiert an d'Planz kritt doduerch eng Eegenschaft, déi se vun Natur aus net hat. Do wou d'Natur Milliounen Jore gebraucht huet, wëllt de Mësch déi Transformation an enger ganz kuerzer Zäit fäerdeg bréngen. An am Fong ass et jo och positiv wa Planze méi

resistent gemaach ginn, méi resistent géint Insekten, méi resistent géint d'Keelt.

Une voix. - D'Pestiziden an esou weider.

Mme Mady Delvaux-Stehres (LSAP). - Jiddferee gesäit och den Advantage wann een an der Landwirtschaft Planzen hätt wou manner misst gesprézt ginn, wou also manner Pestizide missten agesat ginn, oder wann a Länner, wou d'Waasser knapp ass, Planze kënnträ geziicht ginn, déi manner Waasser brauchen, oder an aneren Horizonte Planzen, déi net esou séier géifen erkalen. Et sinn ëmmer vum Mësch Planzen an Déiere geziicht ginn, déi méi en héijen Ertrag sollten hunn, mä bis elo ass dat op eng sou genannten natierlech Manéier geschitt, vu Generatioun zu Generatioun, duerch eng Vereedelung vun der Rass. Säit kuerzem ass dat gentechnesch geschitt, an et bleiwen natierlech vill Froen op zu dës Interventioun vum Mësch op d'Natur.

An ech sinn och net blann wat d'Risiko vun der Genmanipulation ugeet. An dofir plädéiere mir als Partei a jiddfereen heibanne jo fir e méiglechst groussen Principe de précaution. Den éischte Risiko mengen ech ass dee vun der Schnellegkeet, vun där Rapiditéit mat där d'Planzen transforméiert ginn. Doduerch kënnen natierlech Adaptatiounsproblemer entstoen am Ökosystem bei der Fräisetzung vun OGMen. Et kënnträ sinn, dass den Ökosystem iwwerrompelt géif ginn an am Fong keng Zäit hätt sech unzepassen. Mä dofir grad wär et jo wichteg, dass OGMen, nodeems se am Labo kultivéiert gi sinn, och géifen an der Natur fräigesat ginn, an zwar an enger kontrolléierter Zon an ënnert staarker Kontroll, ebe just fir ze iwwerwaachen ob den OGM sech an der Natur d'selwecht oder anescht behält wéi am Laboratoire, mä awer och fir ze kucke wéi den Ökosystem reagiert, ob net ongewollt Krankheeterreger zum Beispiil entstinn, déi keng natierlech Feinden an der Natur hunn.

En anere Risiko ass dee vun der Veraarmung vun den Aarten. Wat géif geschéien, wann nëmme méi géife genmanipuléiert Planzen, déi wéinst hirer héijer Rentabilitéit ugeplanzt ginn, an der Natur existéieren? Wéi vill Planze riskéieren ze verschwannen? Wat sinn d'Konsequenzen op d'Emwelt, op d'Déieren an op d'Mëschchen? Och hei besteet e Risiko. Allerdéngs kann een dee Risiko nëmme laangfristeg ofschätzen. D'Kuerzzäit gëtt eis keng Äntwert op déi dote Froen.

An da gesinn ech e risege politesch-ekonomesche Risiko, deen doranner besteet, dass nëmmen e puer grouss multinational Firmen an der Welt d'Patenter op dës OGMen wäerten hunn, well jo vill Sue mussen investéiert gi fir d'Fuerschung. Dat géif mat sech bréngen, dass d'Landwirtschaft vun alle Länner ofhängeg wär vun deene puer Firmen. Dat ass schlémm fir entwéckelt Länner, fir Europa - dat ass jo iwwerengs een Argument vun deene Leit an Europa, déi fir OGMen plädéieren, dass mer eis net an d'Ofhängegkeet vun e puer amerikaneschen oder asiatesche Multië beginn -, mä dat gëtt dramatesch fir d'Entwécklungslänner wou d'Majoritéit vun de Leit d'Suen net hu fir dës Planzen ze kafen.

An da gëtt et deen dréngende Problem vun der Koexistenz vun der Biolandwirtschaft mam Uplanze vu genmodifizéierten Planzen, wou de Biobauern effektiv d'Liewe schwéier gemaach gëtt. Wann d'OGMen an der Natur ugeplanzt ginn, ka jo kee verhënnern, dass duerch de Weed, duerch de Reen, d'Polle verspreet gëtt. An dee Polle bleift net stoe virun engem Feld wou Biolandwirtschaft praktikéiert gëtt. Do besteet dann effektiv d'Gefor, dass d'Bioplanze kontaminéiert ginn an dass et also keng

Bioproduit méi sinn, dass also doduerch d'Biobauern hir Existenz kënnträ verléieren, an dat répercuteiert sech op de Konsument, deen eventuell kënnträ riskéiere keng Bioproduit méi um Maart ze fannen. Dee Risiko ass reell, en ass och ganz immédiate.

Et ass e kuerzfristeg Problem, dee besteet direkt wann OGMen an der Natur fräigesat ginn. Mir hu jo am Gesetz, wat mer hei virleien hunn, probéiert dee Risiko fir Lëtzebuerg op e Minimum anzeschränken doduerch dass mer d'Assurancépflicht agefouert hunn. Allerdéngs maahe mer eis näischt vir. Och wa Lëtzebuerg OGM-fräi Zon géif deklaréiert ginn, da mécht de Pollen net Halt bei de Grenze vun eise Land, dee bleift net stoen. A wann am noe Grenzgebitt oder am wäite Grenzgebitt OGMen géifen ugeplanzt ginn, da kënnträ mer Lëtzebuerg honnertmol zur genfräien Zon erklären, da kommen déi Pollen awer iwwert d'Grenz, well eis Souveränitéit hir Limiten erreecht huet do wou deenen anere Länner hier ugeet.

Dofir denken ech, dass op deem Gebitt - wéi an esou villen - d'Leistung an Europa läit, an et geet drëm an Europa héich Sécherheets- a Virsichtsstandarde festzelleen. A mir sollen och net iwwerschätze wat an Europa geschitt. Éischters ënnerscheet Europa sech vun den USA an Asien, well mer jo vill méi virsichteg mat OGMen ëmginn, vill méi retizent si fir sech an déi Produktioun ze lancéieren. Och dee Réseau, deen entsteet oder entstanen ass op europäeschem Niveau, e Système d'échange vun Informatiounen iwwer OGMen, ass ze begreissen. Doduerch entsteet an Europa e gedeeltent Wësse wat alle Länner vun Europa gemeinsam ass, wou all Land sech kann aschalt bei der Prozedur vun der Autorisation de mise sur le marché. An ech sinn iwwerzeegt, dass et just fir e Land wéi Lëtzebuerg immens wichteg ass, dass et esou en europäesche Réseau gëtt, well eleng op eis ugewiesse mengen ech net, dass mer déi noutwendeg Expertise hätte fir an esou enger komplexer Matière virzegoen.

Ech sinn doriwwer eraus iwwerzeegt dass, wann et Europa net géif ginn, mer da keng Gesetzgebung iwwer OGMen hätten, wat awer net géif verhënnern, dass eventuell OGMen géifen zu Lëtzebuerg ugeplanzt ginn. Dofir deelen ech déi fundamental negativ Haltung, déi och an deem Communiqué erauskënnträ, zu Europa net. Ech mengen net, dass et richtig ass ze soen: Hei zu Lëtzebuerg si mer an der Rei, mä an Europa gëtt lauter Misär gemaach. Ech wëllt och hei eng Fro un de Minister riichten, well mer jo wësse wéi wichteg déi Kontrollorganismen iwwert d'Surveillance vun den OGMen sinn, an et wär net gutt wa Lëtzebuerg dat schwachste Glidd wär an der Kette vun der Précaution an Europa. Dofir géng et mech schonn interesséiere wéi déi Kontrolle virgeholl ginn a wéi Lëtzebuerg do intervenéiert an deem europäesche Réseau.

Fir dann op eis legislativ Aarbecht haut hei zréckzekommen, wollt ech am Fong soen, dass ech géif d'Motioun vun deene Gréngen, déi en Dëschdeg abruecht ginn ass, ënnerstëtzen. Ech denken, dass déi an der Resolutioun, déi vun de Parteien hei ënnerschrifft gëtt, dann iwwerholl gëtt. Mä dat Wichtigst schéngt mir jo ze sinn, dass mir dat Gesetz oder dee Problem, deen opgeworf ass vun OGMen, déi an anere Länner eng Autorisatioun kruten an déi a Lëtzebuerg agefouert ginn, dass mir eis deem Problem unhuelen. Mir perséinlech ass och egal a wéi enger Kommissioun, dass dat geschitt. Ech denken, dat ass haaptsächlech e juristesche Problem, fir ze kucke wéi wäit d'europäesch Texter eis erlaben eng Meldeflicht, eng Informatiounspflicht an eng Kontrollpflicht hei zu Lëtzebuerg ze preziséieren. Ech

mengen awer, dass dat ganz noutwendeg ass.

Dofir wëllt ech als Konklusioun soen, dass d'LSAP, meng Fraktioun, an hirer Majoritéit dëse Projet wäert stëmmen. Mir bedauern awer, dass et net méiglech war, déi Froen do eng kéier virum Vote vum Gesetz mat den Organisatiounen ze diskutéieren. Ech mengen, et ass wichteg fir e Parlament, net nëmmen dass et Décisiounen hëlt, mä dass et och erkläert, firwat et zu engem gewëssene Moment eng Décisioun hëlt, a wann nei Argumenter kommen, dass et sech Zäit hëlt fir sengen Interlocuteurs ze erklären, wat d'Ursaache sinn. Sou hu mir eng Geleeënheet verpasst Greenpeace, de Baureverbänn an der Centrale paysanne kloerzemaachen, dass dat hei e Progrès ass par rapport zum besteende Gesetz an dass mam Vote vun dësem Gesetz d'legislativ Aarbecht vum Parlament och nach net ofgeschloss gëtt, mä dass se muss weidergefuert ginn. Ech soen lech merci.

M. le Président.- Den Här Rippinger freet d'Wuert.

M. Jean-Paul Rippinger (DP), rapporteur.- Ech wollt froen, ob d'Madame Delvaux der Meinung ass, dass dat e gudde Stil ass, fir eis mat Saachen ze befaassen, wa mir ee Joer an enger Kommissioun iwwer e Sujet diskutéieren, deen och an der Press diskutéiert gëtt, wa mir souguer op Dijon fueren eis informéieren, dass mir nom Vote vun der Kommissioun an zwee Deeg eier den Text an d'Chamber kënnt, ob dat e gudde Stil ass, fir eis dann eréischt mat deene Problemer ze befaassen.

Une voix.- Très bien!

Mme Mady Delvaux-Stehres (LSAP).- Ech wëll dorobber äntworten, dass ech mech perséinlech ëmmer nëmme mam Stil vun deenen Organisatiounen beschäftegen, wou ech dozou gehéieren, an ech fille mech als Member hei vun dësem Parlament. Dofir mengen ech, dass ech do e Recht hätt dovunner ze schwätzen.

Zweetens wollt ech nach eng kéier hei ënnersträichen, dass mir zwar laang dee Problem diskutéiert hunn an ech selwer mir Virwërf maachen, dass ech dee Problem do net gesinn hunn.

Och, wa mir ee Joer diskutéiert hunn, musse mir awer zouginn, dass mir déi Fro do net diskutéiert hunn. Dat ass also eng nei Fro, déi opgeworf ginn ass, eng legitim Fro. Ech mengen, dass mir eis hätte kënnen Zäit huelen, fir op d'mannst eis Absicht ze erklären, fir déi hei an der Kommissioun ze diskutéieren. Ech entschëllege mech dann och, dass ech net zu Dijon dobäi war.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Emile Calmes agedroen. Den Här Calmes huet d'Wuert.

M. Emile Calmes (DP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Rapporteur an de Président vun der Ethikskommissioun huet a sengem excellente mëndleche Rapport gesot, dass déi zwou Direktiven hei um Prinzip vun der Précautioun géife baséieren, wou hien dann dobäigefügt huet, dass een dee plus au moins large kéint interpretéieren.

An der Ëmweltkommissioun, där ech d'Eier hu virzestoen, hu mir eis Gedanken doriwwer gemaach an hunn an engem Rapport, dee mir den 29. Januar vun dësem Joer hei eestëmmeg festgehalten hunn, dee Prinzip ganz, ganz enk interpretéiert. Ech mengen, et huet jiddferee Verständnis dofir, dass mir do aner Iwwerleeunge féieren. Mir hunn u sech ähnlech Iwwerleeunge gefouert wéi déi Leit, déi sech haut un eis riichten, fir dee Projet hei net ze stëmmen. Menger Meinung no huet d'Ethikskommissioun

dat Beschtméiglech aus dësem Projet de loi gemaach, dee jo wéi gesot op zwou Direktive baséiert. D'Ëmweltkommissioun huet op jiddede Fall d'Décisioun begréisst vun der Ethikskommissioun, dass se ëm hir Meinung gefrot ginn ass, an déi hu mir och gären hei zum Beschte ginn.

Mir hunn awer d'Fro gestallt u sech, wat dat Gesetz hei nach an der Ethikskommissioun mécht a firwat datt d'Ëmweltkommissioun respektiv d'Agrarkommissioun net scho mat deem Projet de loi hei befaasst gi sinn. Frou sinn ech natierlech och, dass d'Iwwerleeungen iwwert d'Kommodo-Inkommodo-Prozedur an eis Fuerderung, dës och am Kader vum fräiwëllege Fräisetze vun OGMen ze applizéieren, an der Ethikskommissioun op fruchtbare Buedem gestouss ass.

Datselwecht gëllt fir eise Wonsch vun enger obligatorescher Ofschléissung vun enger Assurance fir all Autorisatiounen, wat de Gebrauch vun OGMen bei Fräilandsversicherung uegt. Mat deenen Dispositionen, déi hire Wee a Form vun Amendementer vum honorabelen Här Garcia an d'Ethikskommissioun fonnt hunn, sinn ech der Meinung, dass deen heite Projet, deen u sech schonn eng wesentlech Verbesserung par rapport vum 1997er Gesetz duerstellt, nach ee weidere qualitative Sprong gemaach huet.

An Zukunft ass eng méi pousséiert Evaluatioun vun der Auswierkung op laang Dauer vun OGMen op d'Gesondheet an d'Ëmwelt méiglech. D'Mise sur le marché ënnerläit strenge Regeln an enger verschäerfter Kontroll. Och wann d'Probabilitéit vun enger Demande hei zu Lëtzebuerg fir dëse Genre net ganz grouss ass, muss een awer soen, dass mir d'Léislatioun an deem Sënn verbessert hunn, dass se an der Zukunft awer och net méi grouss gëtt. Ech mengen de Wee, fir hei zu Lëtzebuerg OGMen ze probéieren och am Fräiland, ass an der Zwëschenzäit a mat dësem Gesetz da méi schwéier wéi dat an den Nopeschlänner de Fall ass.

Et bleiwen awer eng ganz Rei vu Problemer a Froen an dësem komplexen Dossier hei opstoen, Froen, déi meng Virriednerin hei ervirbruecht huet. Et geet awer virun allem an der Diskussioun, déi mir jo elo hei hunn, ëm déi ekologesche Risiken, déi duerch d'Fräisetze vun OGMen an d'Ëmwelt entstoe kënnen duerch déi sou genannte genetesch Pollutioun. Dovunner ass natierlech haaptsächlech d'Landwirtschaft beträff, wou sech d'Problematik vun der Koexistenz zwëschent den OGMen an dem konventionellen an dem biologeschen Ubau stellt.

Och wann ech herno eng Partie Pisten opzeechnen, wäert et mengen ech dach awer schwéier sinn an deem heitegen Europa eng Léisung duerchzesetzen, ouni géint de Prinzip vun der libre circulation ze verstoussen. Eng honnertprozenteg Protektioun géif et jo souwisou net ginn - d'Madame Delvaux huet jo drop higewisen -, vu datt d'Landesgrenze keng Barrière fir Pollen duerstellen.

Engem Bauer steet et dann natierlech och fräi, déi Aart vu Landwirtschaft ze bedriewen an déi Zort vu Planzen unzabauen - à condition natierlech, dass se erlaabt sinn -, déi hie wëllt. Deemno kéint een engem Bauer, deen OGMen, déi an der Unioun genehmegt goufen, wëllt ubauen, dat och net verbidden. Datselwecht Recht huet awer och dee Bauer, deen eng konventionell oder biologesch Landwirtschaft wëllt bedriewen. An hei läit de Problem. Wéi kënne mir dat eent mat deem aneren an Aklang bréngen? Wéi kënne mir eng genetesch Pollutioun zu engem Maximum verhënneren?

D'Problematik huet natierlech um europäeschen Niveau nach absolut keng Léisung fonnt, och wa sech scho vill doriwwer de Kapp zerbrach ginn ass. Mir an der

Ëmweltkommissioun hunn eis natierlech och vill Gedanken driwwer gemaach, a vu datt zu Lëtzebuerg jo e grouse Konsens an där Matière hei besteet, hu mir eis d'Fro gestallt, ob d'Léisung net fir Lëtzebuerg duerch eng genmodifizéiert-fräi Zon u sech ze erreeche wier.

Um europäesche Plang gëtt et awer eng Partie Reglementer, iwwert déi ee kéint diskutéieren an déi een u sech och kéint gebrauchen, fir de Problem vun der Koexistenz ze léisen. Den Här Gira huet a senger Motioun esou e Reglement hei zitéiert gehat. Et gëtt awer nach aner Reglementer. D'Reglement zum Beispill 20/91, wat kloer festhält, dass de Gebrauch vun OGMen an der biologescher Landwirtschaft verbueden ass. Mä och den Artikel 130 vum Maastrichter Traité werft de Principe de précaution op an den Artikel 174 vum Amsterdamer Traité och.

Viru kuerzem hu mir hei an der Chamber de Protokoll vu Cartagena ratifizéiert, dee jo awer nach keen Agank an d'europäesch Léislatioun fonnt huet, mä deen eng Partie Äntwerte wäert op déi Froe kënnen do liwweren. Da gëtt et nach d'Direktiv 97/11, déi sou genannten Impaktstudiendirektiv, an där et och méiglech ass Aire-géographique, déi eng gewësse Sensibilité écologique hunn, ze évoquéieren. An et gëtt natierlech déi Direktiv, déi mir an deem Gesetz, wat no deem Gesetz hei kënnt, ëmsetzen, nämlech d'Direktiv 92/43, déi sou genannt Habitatsdirektiv, an där och vun Aires écologiquement sensibles geschwat gëtt.

Et gëtt natierlech och d'Agenda 21, déi ee kéint opwerfen. Hei zu Lëtzebuerg gëtt et e Reglement, wat a Kraaft ass, nämlech den 20/78 aus dem Joer 1992, deen och net méi kéint respektéiert ginn, op d'mannst net, wat d'biologesche Landwirtschaft uegt.

Also et gëtt eng Partie Méiglechkeeten de Problem hei ze léisen. Ech muss allerdéngs soen, an deenen Diskussiounen, déi mir an der Ëmweltkommissioun haten, hate mir u sech keng prett fir de Problem kuerzfristeg ze léisen, ausser datt mir d'Fro opgeworf hunn, ob een zu Lëtzebuerg net integral soll eng genmodifizéiertfräi Zon maachen. Do hate mir Beispiller an anere Länner, an Eisträich zum Beispill, déi dee Wee gaange sinn. Et ass och net dat eenzegst Land, wat dee Wee gaangen ass. An Italien gëtt et och eng Partie Regiounen, déi ähnlech Weeër gaange sinn. Mä ier dat hei zu Lëtzebuerg wouer gëtt, wäert et wuel nach eng Zäit daueren. Mir wëllen eis jo och der Problematik hei unhuelen, wat mer u sech och ni ofgebrach hunn, eis Gedanken driwwer ze maachen.

Trotzdem mengen ech, a vu datt esou e grouse Konsens zu Lëtzebuerg besteet, kënnt een awer versichen op de Wee vun enger genfräier Zon ze goen. En éischte Schrëtt kënnt zum Beispill dee sinn, dass Greenpeace, zesumme mat de Baureverbänn, dat heescht d'Bauerenallianz, dem FLB an och der Bauerenzentral, en Accord géif aushandelen, deen op e Moratoire géif erauslafe kee genmodifizéiert Geseems hei zu Lëtzebuerg anzesetzen. En attendant datt mer eng rechtlech Léisung géife fannen, wier dat schonn eng Iwwerganksléisung, zemol well ënner de Baueren alleguer, net nëmmen de Baueren, mä awer och den Uebstgärtner an de Gäertner am Allgemengen, e grouse Konsens besteet an ech géif et wierklech begrëssen, wann eng Initiativ an deem Sënn op fräiwëllege Basis zu Lëtzebuerg kënnt gestart ginn.

Et ass elo grad hei gesot ginn, eng Partie Länner versichen de Problem iwwer Regiounen ze léisen,

esou zum Beispill Kärnten, wou mer jo den Dossier déposéiert hunn. Et ginn nach eng Partie aner Beispiller. Zu Lëtzebuerg hu mer awer keng Regioun an ech froe mech, an an der Ëmweltkommissioun hu mer och d'Fro opgeworf, ob d'Gemengen dann dee Rôle net kënnten iwwerhuelen.

D'Gesetz iwwert d'Santé publique vun 1906 géif eng Méiglechkeet ubidde fir d'Gemengen dëse Wee ze goen. D'Gemeengesetz kënnt dat selbstverständlech och maachen. Dat zur Problematik.

Ech mengen, dass deen heite Projet substanzuell Verbesserung mat sech bréngt an ech begrësse schlussendlech, dass déi zwou Direktiven ëmgemat ginn. Et ass eis virgeworf ginn, et wär schlechte Stil gewiescht déi Leit net unzehéieren, déi sech an deene leschten Deeg un eis gewant hunn. Ech muss soen, perséinlech war ech iwwert dee Stil enttäuscht, well mer dach awer an der Ëmweltkommissioun ganz laang doriwwer diskutéiert hunn a schonn zesummen an der Vergaangenheet, d'Agrarkommissioun an d'Ëmweltkommissioun, all déi Organisatiounen emfaangen haten an do war absolut keen Zweifel iwwert d'Meenung vun de Membere vun dëser Kommissioun an och konnt keen an deem Kader de gudde Wëlle vun de Membere vun der Ëmwelt- an der Agrarkommissioun a Fro stellen. Dofir kann ech dee Reproche do net akzeptéieren.

Ech mengen, dass et net ze spët ass fir dat do ze diskutéieren. Dat hätt och absolut näischt dru geännert, dass mer dat hei hätte misse maachen, well mer jo souwisou ënner Drock stinn an déi Direktive mussen ëmsetzen. Dofir mengen ech, a mir sinn eis jo eens hei an der Chamber ënnert de Fraktiounen, dass ech dann eng Resolutioun géif déposéieren, wou mer d'Agrar- an d'Ëmweltkommissioun géife chargéieren sech där Problematik unzehuelen an dat dann hei virun ze diskutéieren.

Résolution 1

La Chambre des Députés,

- *considérant les améliorations substantielles apportées par le projet de loi n° 4913 modifiant la loi du 13 janvier 1997 relative au contrôle de l'utilisation et de la dissémination des organismes génétiquement modifiés, notamment*

• *en introduisant une estimation des risques pour la santé humaine et l'environnement qui peuvent se présenter,*

• *en prescrivant un projet de surveillance pour tout OGM mis sur le marché,*

• *en améliorant la consultation du public et*

• *en rendant obligatoire un contrat d'assurance de responsabilité civile pour tout utilisateur ayant soumis une demande d'autorisation;*

- *considérant les problèmes non résolus en matière de coexistence de cultures génétiquement modifiées, conventionnelles et biologiques;*

- *considérant qu'il faut appliquer le principe de précaution;*

se propose

- *de charger la Commission de l'Agriculture et la Commission de l'Environnement de l'analyse de ce volet en vue de l'élaboration de propositions en la matière.*

(s.) *Emile Calmes, Lucien Clement, Mady Delvaux-Stehres, Camille Gira, Jean-Paul Rippinger.*

An deem Sënn soen ech lech merci fir d'Nolauschteren.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Robert Mehlen agedroen. Den Här Mehlen huet d'Wuert.

M. Robert Mehlen (ADR).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'alleréischt e puer Wuert generell zur Gentechnik, obschonn

ech net wëll dat widderhuele wat ech scho virun e puer Joer hei gesot hunn. Mir si grondsätzlech d'accord, dass d'Gentechnik net vum Schlechte muss sinn, ganz besonnesch do wou se dem Mënsch kann hëllefen um medezinesche Plang. Mir soen awer generell Neen, wann et ëm d'Nahrungsmëttele geet, wann et keng aner positiv Effeten huet wéi datt Firme kënne Geld dermat verdéngen. Ech kënnt elo mat Beispiller kommen. Ech erspuere mer dat fir Zäit genuch hannen ze behalen.

Meeschtens stécht hannert der Entwécklung vun esou verännerten Organismen e wirtschaftlechen Intérêt, net de wirtschaftlechen Intérêt vum Bauer, dee soll besser a méi bälleg kënne produzéieren an och nach méi ëmweltschounend produzéieren, mä de wirtschaftlechen Intérêt vun enger Firma, déi wëllt mat deem Produit Geld verdéngen. Loosst mer eis do näischt virmaachen, et kascht vill Geld a vill Opwand, fir esou Planze genetesch ze manipuléieren dohinner wou ee se gären hätt an da wëllen déi Leit natierlech och Geld dermat verdéngen.

Et gëtt gesot, an net zu Onrecht, dass d'Bauern dovunner ofhängeg ginn, dass se an eng Ofhängegkeet geroden, déi mer net wëllen. Dofir hätte mir et wëschenswäert fonnt, dass bei der Zouloossung vun esou genetesch modifizéierten Organismen en neie Kritär derbaikomm wär an zwar e Critère d'utilité publique. Et kann net e Critère d'utilité particulière vun iergendenger Firma sinn, déi leschten Enns eng Regierung kann dozou bewege fir esou eppes zouzelossen, wann net manifestement eng Utilité publique erweisen ass. Déi kann effektiv dra bestoen, dass eng Planz resistent ass géint verschidde Krankheeten an datt sech doduerch e chemeschen Traitement, dee bis dohin néideg war, eriwweregt. Dat dozou.

D'Auswierkung op d'Landwirtschaft. Mir ware jo bei d'INRA kucken. Mir hunn eis e schéine Virtrag vun der Madame Colbach, enger Lëtzeburgerin ugehéiert, a mir hunn eis iwwerzeege gelooss, wéi geféierlech datt et ass, wann eng kéier esou genmodifizéiert Saatgutplanzen dobaussen an der Natur stinn a sech géinge verbreeiden iwwert de Pollen, iwwert de Som. Dat ka Kilometer wäit paséieren, doduerch datt den Unhänger, deen herno dee Som féiert, e Bësse sabbelt laanscht d'Stroossen. Da bléit dat erëm d'nächst Joer an et geet weider. Wann et eng kéier dobaussen ass, da kritt een et kaum nach ze gräifen.

Ech wëll och nach eng kéier kuerz dervu profitéieren drop hinze weisen zu wat fir enge mëssbräichleche Praktiken dat ka féieren. Dee kanadesche Farmer, dee scho weltberühmt ginn ass, Percy Schmeiser, dee säi ganz Verméigen agesat huet géint e Multi namens Monsanto, deen em natierlech vun de Juristen hier honnertmol méi kann entgéintsetze wéi dat wat hien huet, nëmme fir datt Monsanto säi Prinzip kann duerchsetzen. Wa mir op engem sengem Feld däers fannen, dann ass dee scho condemnéiert, well e jo däers Saatgut ugebaut huet an en huet net extra dofir bezuelt.

Déi nächst Iwwerleeung hannendrun. Hu mir als EU-Memberstat an deem Beräich do nach déi Fräiheet, déi mer missten hu fir kënnen esou ze operéieren, wéi mer eis dat géinge wënschen? Hei stinn zwee Prinzipië géinteneen. Dat ass ganz kloer. Dee vun der Liberté d'échange a vun der Netbehënnung vun der Konkurrenz engersäits, an anerersäits d'Recht op Schutz viru schwéier ofschätzbare Geforen. Dat ass juristesche gesinn natierlech an an der Réglementatioun eng Gradwanderung, déi net esou ganz einfach ass, virun allem well d'Ofschätzung vun de Risiken esou schwéier ass. A mir liesen dat jo och am Artikel 16.1 Paragraph 2, wou ganz kloer steet, d'Autorisa-

tioun géing am Fong nëmmen zougestane ginn, wa kee Risque oder héchstens de Risque minime wär. Ech froe mech wéi een dat objektiv wëllt feststellen.

Här President, ech kommen zum Objet vum Gesetz, well et ass jo do wou de Moment vill drëm gestridde gëtt. Et ass eng Modifikatioun vun deem Gesetz, dat mer den 19. November 1996 hei gestëmmt hunn, wat dann d'Gesetz ginn ass vum 13. Januar 1997 an et ass d'Émsetzung vun der Direktiv 9881 CEE, dat aalt Gesetz. Et geet haaptsächlech ëm dräi Kapiteln: Utilisation confinée, dat heescht d'Aarbecht am Laboratoire, d'Dissémination volontaire, dat liese mir emol esou, déi éischt Fräilandversucher vun eppes wat virduun am Milieu confiné probéiert ginn ass an drëttens d'Mise sur le marché. An ech mengen, et ass do wou hei e bësselche Konfusioun gemaach gëtt. Wann e Produit bis zougeloooss ass an e gëtt dobaussen ausgeséit, nodeem dass iergendeen Händler en importéiert huet oder de Bauer en direkt importéiert huet, dann ass dat fir eis eng Mise sur le marché a fällt domadder ënnert ganz aner Konditiounen wéi d'Dissémination volontaire.

Elo gi jo dann, an dat gëtt hei als eent vun den Argumenter verkaaft an ugefouert, fir dat Gesetz hei ze stëmmen, haaptsächlech zwou nei Barriären agebaut. Dat eent ass Kommodos-Prozedur, wann ech den Här Santer richteg héieren hunn. Hien huet dat och hei gesot. Déi gëtt quasi hei agefouert. Esou ass et och am Gesetz ze liesen. Dat ass den Artikel 18 an dee mécht Referenz op den Artikel 10, deen de Milieu confiné betrëfft, 4) gëtt volontairement bäigesat, well dat war héchstwahrscheinlech vergiess ginn.

(Interruption)

Här President, do steet och nach den Term vu Kommodo-Inkommodo, deen agefouert gëtt. Dann hu mer am selwechte Gesetz en Artikel 16 stoen, deen net touchéiert gëtt. Den Artikel 16, deen a sengem Tiret 2, Paragraph 2 seet: «Les dispositions de la législation en vigueur en matière d'établissements dangereux, insalubres ou incommodes ne s'appliquent pas aux activités visées au présent chapitre». Méi eng flott Kontradiktion kann een net an e Gesetz abauen. Engersäits seet een, mir ënnerwerfen dat elo de Bestëmmung vum Kommodo a mir loosse uewen d'Bestëmmung stoen, déi seet, neen, de Kommodo zielt net an deem Kapitel, wuel verstan an der Dissémination volontaire.

(M. Niki Bettendorf prend la Présidence)

Esou eppes kann ee jo net stoe loosse! Här Rippinger, Här Santer, Dir sidd Juristen, wat gëtt dat e schéine Rechtssträit op de Gerichter, wann deen een Affekot seet et zielt an deen anere seet et zielt net, a jidderee féiert en anere Paragraph aus deemselwechte Gesetz un, déi sech widdersprieche.

M. Patrick Santer (CSV).- Bréngt en Amendement an.

M. Robert Mehlen (ADR).- Ech hunn en Amendement gebaselt, dee ganz kuerz ass.

Amendement 1

Est ajouté un point 6 (3) au projet de loi libellé comme suit :

«Le paragraphe 2 de l'article 16 de la loi du 13 janvier 1997 est aboli.»

(s.) Robert Mehlen, Jean Colombara, Gast Gibéryen, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp.

Ech muss e bësse virumaachen, well de Kolleg Colombara wëllt och nach e puer Wuert soen.

Zweete Punkt, grouss Neierung, ass jo déi Geschicht vun der Assurance. Dat ass am besteende Gesetz den Artikel 35, dee vun der Responsabilitéit schwätzt. Wann een eleng dat liest, wat mer dee-

mools gemaach hu betreffend d'Garantien - ech hat et zwar net gestëmmt, dofir hunn ech et e bësse méi einfach fir hei ze schwätzen -, do gëtt am Paragraph 2 gesot, datt deejéinegen, deen Dissémination gemaach huet «...est tenu entre outre de remettre dans leur pristin état les objets ou lieux ayant subi un dommage». Ech gesinn deejéinege ewell mat der Lupp duerch d'Landschaft lafen, fir ze kucken, wou dann elo iergendwou e Polle gelant ass, deen net dohinne gehéiert an déi Planzen erausrappen a se op iergendeng Manéier vernichten, datt se sech net méi weider kënnen verbreedten. Eleng dat ass schonn eng Utopie.

Am Paragraph 3 konnt de Minister bis elo Garantie verlaangen «...si elles sont jugées suffisantes». Hien ass de Juge driwwer, ob dat duergeet oder eng Assurance muss sinn. Elo kréie mer jo dann eng nei Disposition derbäi, dat heescht den Artikel 35.3, dee sech an Zukunft just limitéiert op de Milieu confiné, op dat, wat an dem Laboratoire geschitt, mä et kënnt en Ajout derbäi, de 35.4, dee seet, dass obligatoresch eng Assurance ass fir d'Obligatiounen, déi sech aus de Paragraphen 1 an 2 vum Artikel 35 erginn. Dat kléngt komplizéiert.

De Paragraph 1 fänkt un: «...sans préjudice de sa responsabilité qu'il engage envers les tiers», déi sinn direkt erëm hei ausgeschloss. Wat ass dat da fir eng Assurance, déi sech référiert op e Paragraph 1 vum Artikel 35 wou d'Tiersen, dat sinn nämlech just déi konventionell Baueren an d'Biobaueren, ausgeschloss sinn. Ech weess net, wat sech dobäi geduecht ginn ass. Et kann ee sech natierlech op de Standpunkt stellen, datt souwisou keng Assurance, datt ass jo dat wat hei an d'Feld gefouert gëtt, iergendengem, deen esou eppes wëllt lassloossen, eng total Garantie gëtt fir dat, wat do ka passéieren, an deen dofir dann och keng Autorisatioun hei kritt.

Mä da komme mer eréischt op de springende Punkt, nämlech, an ech hat domat ugefaangen, wann een esou e Saatgut keeft vun engem Raps oder vun engem Mais, déi manipuliert sinn, an dat sech par la nature des choses - mir hunn et beim INRA gesinn - an der Natur verbreet an d'Stéck vun engem Biobauer polluéiert, esou datt dee sai Produit net méi ka verkafen, da spillen net d'Dispositionen vum Kapitel iwwert d'Dissémination volontaire, mä vun der Mise sur le marché. A wa mer dann den Artikel 26 vum Gesetz kucken, «Chapitre 2, mise sur le marché: autorisation obtenue dans un autre État membre de l'Union européenne».

Dorëm geet et jo, et ass och dat, wat Greenpeace an e puer aner Organisatiounen hei froen. «Dès lors qu'un produit a fait l'objet d'une autorisation par l'autorité compétente d'un autre État membre de l'Union européenne...», esou weider an esou fort, «...il peut être utilisé sans autre demande sur le territoire du Grand-duché de Luxembourg pour autant que les conditions spécifiques de l'emploi et de l'environnement et/ou les zones géographiques», et ass scho relativ komesch formuléiert, «précisées dans ces conditions, sont strictement respectées». Dat heescht, alles wat mer elo maachen, Assurance an esou weider, dat spillt iwwerhaupt keng Roll.

Här President, ech weess net, ob ech mat der Direktiv an Aklang sinn, ob mer net vläicht zu Bréssel eng kleng gelaatscht kréien, mä dee Risiko ginn ech gären an. Ech hunn en Amendement gemaach zum Artikel 26.

Amendement 2

Est ajouté au projet de loi un point 16, libellé comme suit:

L'article 26 de la loi du 13 janvier 1997 prend la teneur suivante:

«Un produit OGM qui a obtenu une autorisation par l'autorité compé-

tente d'un autre État membre de l'Union européenne, en conformité avec la réglementation communautaire afférente, est subordonné aux procédures d'autorisation de dissémination, prévues dans les articles 16 à 18 de la présente loi.»

(s.) Robert Mehlen, Jean Colombara, Gast Gibéryen, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp.

Dann hätt een nämlech dat do aus der Welt geschaf.

Ech wëll awer nach eppes soen. Et ass traureg, datt bei eppes wat bal exklusiv d'Landwirtschaft betrëfft, do mol net den Avis vun der Chambre d'Agriculture gefrot ginn ass. Ech hu mech extra renseignéiert, wien dat och ëmmer verbrach huet, wien dofir zoustänneg war. Dat eleng wär eng Ursaach gewiescht fir ze soen, kommt mer stëmmen et elo net a froe si, wat se dozou ze soen hunn, kommen am Februar oder am Mäerz nach eng Kéier drop zrëck a maachen et da waasserdicht, en attendant datt dat geschitt, wat den Här Gira hei verlaangt, datt de Landwirtschaftsministère eppes mécht wat awer wierklech sech spezifesch un dat adresséiert, wat d'Baueren do-bausse betrëfft an hir Suerger, datt hir Stécker an hir Planzen domat verseucht oder vermëscht ginn.

Dat alles, Här President, féiert eis dozou, datt mer dat Gesetz nëmme kënnen stëmmen, wann déi zwee Amendementer ugeholl ginn. Mir hoffen, datt d'Chamber esou asiichteg ass, fir déi Korrekturen do virzehuelen, soss stëmme mer dergéint.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Merci, Här Mehlen. Den nächste Riedner ass den Här Gira. Här Gira, Dir hutt d'Wuert.

M. Camille Gira (DÉ GRÉNG).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëllt mäi Bäitrag ufänke mat engem Zitat vum Här Bertrand Hervieu, President vum Institut national de la recherche agronomique, INRA, aus Frankräich, wou mer jo eng Antenn dovun zu Dijon besicht haten. Den Här Hervieu seet: «Les OGM, c'est une sorte d'équivalent dans le vivant de ce que fut la maîtrise de l'énergie nucléaire.»

Deene Gréngen hir Positioun gégeniwwer den OGMe war vun Ufank un déiselwecht wéi géigeniwwer der Atomenergie, deelweis och aus deeneselwechten Iwwerleeungen op déi ech, opgrond vun där kuerzer Zäit déi mer zousteet, net kann agoen.

Wat d'OGMen ubelaangt, gëtt dës negativ Haltung zumindest an Europa bis op Weideres vun ech géing mol soe gutt zwee Drëttel vun der Populatioun a vu bal alle Bauere gedeelt. Mä déi puer multinationale Firmen - an dorëms geet et jo hei an dat ass jo och scho vu mengem Virriedner richtegerweis duergestallt ginn -, déi dës Technologie onbedéngt wëllen duerchsetzen, hu ganz vill Lobbyarbecht gemaach a kënnen haut och op staark Lobbyen zielen.

An de Vereenegte State virun allem, an an der WTO. Leider muss ee soen neierdëngs och a Brasilien, wou de President Lula, deen d'Hoffnung vu villen Antimondialistë war wéi och vun Ëmweltschutzorganisatiounen, ganz schnell ëmgefall ass an deem do Dossier. Dat ass wierklech ze bedauern. Zu Bréssel an der Kommissioun a leider och zu Stroossbuerg am Parlament ass dat de Fall.

A fir dat ze ënnerleeë wëll ech lech mol en Zitat aus enger Sitzung virlesen, Sitzung, déi nach guer net esou laang hier ass, nämlech vum 1. Juli 2003: «Il est grand temps que l'Union européenne s'ouvre

d'avantage aux biotechnologies et au génie génétique également dans le domaine alimentaire. Alors, pourquoi ce tapage autour des OGM? J'encourage la Commission à faire tomber le moratoire illégal sur les OGM et à veiller à ce que l'Europe ne rate pas la révolution biotechnologique.»

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dat hei ass en Zitat aus dem Mond vun engem Europadeputéierten, aus dem Mond vun engem Lëtzebuurger Europadeputéierten, aus dem Mond vun engem sozialisteschen Europadeputéierten, dem Här Goebbels, an ech fannen, dass d'LSAP dës Woch, amplaz opportunisteschen Tapage ze maachen, vläicht besser gehat hätt hir Energie drop ze verwende mol ganz e bëssen Iwwerzeugungsarbecht bei hirem Europadeputéierten ze maachen. Dat sinn déi politesch Realitéiten, Här President, Dir Dammen an Dir Hären.

M. Ben Fayot (LSAP).- Et kann een aner Zitater brénge vu mir an engem anere Sënn.

(Interruptions)

M. Camille Gira (DÉ GRÉNG).- Dat üblecht Bild wat Är Partei an deem do Dossier hiergëtt, dat ass richteg. Dat confirméiert Der.

Här President, et sinn esou Leit wéi den Här Goebbels, déi bis elo verhënnert hunn, dass mer op europäeschem Niveau eng progressiv Gesetzgebung an deemem Bereich hunn. Et ass géint esou Leit wéi den Här Goebbels, wou déi gréng Fraktioun am Europaparlament, wa se probéiert Verbesserungen eranzebréngen, ëmmer erëm muss ukämpfen, well esou Leit net nëmme fir sech schwätzen, mä och nach innerhalb vun hirer Fraktioun déi dote Meinung ganz zolidd vertrieeden, an awer geléngt et heiansdo, dass Verbesserungen kommen.

Et ass schonn dacks genuch gesot ginn, dat Gesetz vun haut ass néideg ginn, well eng nei Fräisetzungsdirektiv komm ass, déi 2001/18. D'Gesetzgebung iwwert d'Fräisetzung, iwwert déi éischt Zouloosung vu genmanipuléierten Organismen ass jo eigentlech déi wichtegst, wou bäi der éischter Zouloosung, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, muss alles gemaach gi fir de Risiko op en absolute Minimum ze beschränken. Well alles wat duerno kënnt, Etiquetage, Tracabilitéit, d'Koexistenzregelen, ass selbstverständlech wichteg, mä wann d'Fräisetzung kromm leeft, dann ass de Rescht net méi wéi eng Plooschter op en hëlzent Been.

Natierlech kann ee maache wéi wann een um Mound géing liewen an einfach soen: Mir si géint d'OGMen a mir deklaréiere Lëtzebuerg als OGM-fräi Zon. Mä wat heescht dat da konkret, wa muer e Bauer OGM-Saatgut keeft an et hei zu Lëtzebuerg uplanzt? Guer näischt heescht dat dann. An dass mer mat deem Wee och net wäit géinge kommen, dat huet elo just Ueweréisträich erlieft. Den Här Calmes huet dat zitéiert, ech weess net ob en déi lescht Informatiounen weess. Ueweréisträich ass zu Bréssel ofgeblézt mat senger Deklaratioun fir sech insgesamt als Regioun vun Éisträich als OGM-fräi ze deklaréieren. An dofir, mengen ech, an ech kommen herno dorop zrëck, dass dee Wee, deen elo Känten wielt fir op engem anere Wee praktesch zu deemselwechte Resultat ze kommen, vill méi intelligent ass. Dee Wee wäert juristeschesch vill méi laang halen, an et ass net fir näischt, dass mir proposéieren, eis un déi Kar do drunzehänken.

An tatsächlech bréngt dës Direktiv nëmme Verbesserungen. Et muss eng Estimatioun vun de Risike gemaach ginn, et muss gekuckt ginn ob eng Resistenz op Antibiotiqueen do ass, et muss e Contrôle strict an

e Projet en surveillance gemaach ginn. A mir sinn ebe grad, an dat ass schonn dacks genuch erwähnt ginn, wesentlech méi wäit gaangen: Mir hunn eng Kommodo-Autorisatioun agebaut, bei der éischter Zouloosung. Jo, dat ass richtig. An ech hunn dat Gefill, dass den Här Mehlen och eréischt gëschter Owend d'Gesetz fir d'éischt gelies huet. Mir sinn eis dees bewosst: Déi Kommodo-Autorisatioun ass nëmme fir bei der éischter Zouloosung. Dat hu mer awer déi ganzen Zäit an der Kommissioun diskutéiert, dees war ech mer zumindest bewosst, ech mengen awer och nach aner Leit. A virun allem hu mer déi Virschreift iwwert déi Assurance de responsabilité civile agebaut, an och déi selbstverständlech, Dir Dammen an Dir Hären, gëllt nëmme fir bei enger éischter Zouloosung.

Ech wëll awer och an deem Dossier, wou jo elo hei probéiert gëtt, Geschichtsfälschung ze bedriewen, d'Geschicht emol e bëssen an Erënnerung bréngen. Ech wëll lech drun erënneren, dass mäi Kolleg Robert Garcia déi do Amendementer scho beim Vote vum Gesetz vum 1996 abruecht hat, an ech wëll lech drun erënneren, dass hei bei enger grousser Majoritéit vun LSAP, CSV an DP deemools nach d'Erkenntnes net do war, dass déi Amendementer wichteg wäeren, a si sinn ofgelehnt ginn. An ech si ganz fro, Här President, dass an deene puer Joren, déi vergaange sinn, an duerch déi ganz Evolutioun an deem Dossier awer d'Erkenntnes koom, dass et net esou einfach ass, dass mer net sollen Zauberlehrling spillen an där doter Technologie, dass en Émschwonk bei ville Leit hei an deem Haus komm ass. Ech fannen, dat éiert déi Leit.

Ech géing mengen, dass deesen Émschwonk haaptsächlech duerch zwee Événementer komm ass. Éischstens duerch déi ganz kritesche Avisen esouwuel vun der Ëmweltkommissioun wéi vun der Santéskommissioun, mä ech mengen awer och grad duerch déi Visite vun deenen dräi Kommissiounen zu Dijon beim INRA, wou mer vun enger Lëtzebuurger Wëssenschaftlerin genau iwwert d'Risiko vun der Koexistenz informéiert si ginn, wou mer gewuer si ginn, dass et méiglech ass, dass iwwer véier Kilometer iwwert d'Ausdrong vu Pollen aner Felder kënnen kontaminiert ginn, an et ass net mäi Rôle normalerweis hei, anere Parteie virzeweere wéini se wou an enger Kommissioun present solle sinn. Mä et deet mer Leed, Här President, wann awer hei elo d'Vertriederin vun der LSAP mécht wéi wann d'LSAP d'Speerspëtzt vun der Anti-OGM-Bewegung ass, da muss ech, Här President, einfach drun erënneren...

(Interruptions diverses et coups de cloche de la Présidence)

Une voix.- Allesbesserwëser! Ëmmer nëmmen deenen anere Lektionen hei erdeelen!

(Brouhaha général et coups de cloche de la Présidence)

Une voix.- Oberlehrer der Nation.

M. le Président.- Wann ech gelift, ech géif lech ëm Rou bieden an dem Här Gira, pour fait personnel, wollt d'Madame Delvaux eppes soen.

Mme Mady Delvaux-Stehres (LSAP).- Neen, ech wëll just richtig stellen, dass ech mech net hei als Fer de lance vun Anti-OGM gesinn. Wann Der mer nogelauschtert hutt, kënnt Der dat awer wierklech net vu mir hei soen, an ech wëll mech dogéint mat aller Energie wieren. Ech hu gesot, dass ech esouwuel d'Avantagen oder d'Hoffnungen, déi an der ganzer genmodifizierter Technologie stiehen, gesinn, dass ech awer och net blann si fir d'Risiken, an ech denken, dass déi Leit, déi mer nogelauschtert hunn, dat och esou verstanen hunn.

M. Camille Gira (*DÉI GRÉNG*).- Här President, d'Madame Delvaux huet hei behaupt, an där Kommissioun wär ni iwwert d'Koexistenz diskutéiert ginn.

Mme Mady Delvaux-Stehres (*LSAP*).- Neen, neen. Hie verdréint mer d'Wierder am Mond.

Une voix.- Et ass dach net méi seriö, dat do!

M. Camille Gira (*DÉI GRÉNG*).- D'Madame Delvaux huet behaupt, et wär schlechte Stil, dass déi Organisatiounen net invitéiert waren. Ech wëll lech just dat hei soen, Här President, mir hu grad zu Dijon en long et en large iwwert déi ganz Problematik vun der Koexistenz diskutéiert. Do kënnen déi Leit dat bezeien déi mat waren, an da fannen ech et einfach komesch, dass, wa vu wierklech sechs méigleche sozialisteschen Deputéierten net ee mat op Dijon war, da fannen ech et wierklech net an der Rei, deenen anere Membere an der Kommissioun virzewerfen, et wär schlechte Stil a mir hätten net mat deene Leit diskutéiert.

(Brouhaha général et coups de cloche de la Présidence)

M. le Président.- Wann ech gelift, jiddferen, deen nach Riedezäit huet, kann herno nach hei op d'Tribün kommen. Här Gira, d'Madame Delvaux huet de Fanger gewisen. Sidd Der d'accord, dass se eppes dozou seet ?

M. Camille Gira (*DÉI GRÉNG*).- Ech hu kee Problem domadder, Här President.

Mme Mady Delvaux-Stehres (*LSAP*).- Ech wëll just fir d'lescht haut dann nach eng kéier richtig stellen, dass ech net gesot hunn, dass mer net iwwert d'Koexistenzproblem diskutéiert hunn. Ech hu gesot, mir hunn net iwwert déi Eventualitéit diskutéiert vun OGMen, déi eng Autorisatioun an engem anere Land kruten, wann déi géifen hei zu Lëtzebuerg disséminéiert ginn. Mir hu wuel iwwert d'Koexistenz diskutéiert, an ech wollt och soen, dass ech mech elo net méi provoziéiere loossen an dass ech also net méi op dem Här Gira seng falsch Interpretatiounen vu mengen Aussoe wollt agoen.

M. le Président.- Fuert weider, Här Gira.

M. Camille Gira (*DÉI GRÉNG*).- Merci, Här President. Fir mech ass dat do keen neit Element. Ech wëll och nach eng kéier soen, dass et net richtig ass, dass mer mat den Organisatiounen net iwwert d'OGMs-Problematik diskutéiert hunn. Mir haten, wann ech mech gutt kann erënneren, am Juli 2002 eng Réunion op Wonsch vu Greenpeace a vun de Bauereverbänn, wou mer iwwer viles an der Problematik OGM diskutéiert hunn. Mir hunn net spezifesch iwwert dat hei Gesetz geschwat, dat ass richtig, mä wat hält da verhënnert bei där Geleeënheet, dass déi Organisatiounen zu engem Projet de loi, deen zënter véier Méint virlouch a wou eigentlech wat déi hei Problematik ubelaangt, déi elo héichgespillt gëtt, näischt geännert ginn ass, Stellung geholl hätten. Zënterhier hätte mer gutt Zäit gehat driwwer ze diskutéieren.

Just fir ze soen, dass een awer alles kann an deem heiten Dossier dem Parlament virwerfen, mä net dass keng seriö legislativ Aarbecht gemaach gi wär. Ech weess net ob et vill Dossiere gëtt wou dëst Parlament seng Responsabilitéit esou geholl huet. Hei ass vill méi wäit gaange gi wéi dat wat eng Ëmsetzung vun enger europäescher Direktiv vun eis verlaangt hätt. Mir hu mat Organisatiounen geschwat, mir sinn op den Terrain gaangen, an ech menge schon, dass dat wichtig war fir op Dijon ze fueren. Ech menge schon, dass eng ganz Rei Leit aus der Kommissioun definitiv gemierkt hunn, dass et net esou einfach ass, dass ee muss oppassen, dass een net mam Feier soll spillen.

Soit, op jidde Fall ass et fir eis evident, dass dat Gesetz e gutt Gesetz ass an dass et soll gestëmmt ginn. Mir évitéieren eng Veruerteelung um Geriichtshaff, mir schafen e Vide juridique of, an ech verstinn net, dass ee ka soen, et géing elo eng Gefor bestoe fir OGMen déi enzwouch aneschteren autoriséiert ginn, dass déi hei ugebaut ginn. Ech muss lech ganz eierlech soen, wann ech de Moment Manager vu Monsanto wär, an dat Gesetz hei wär net gestëmmt, da géing ech grad Lëtzebuerg huele fir eng éischt Zouloossung vun engem OGM ze beuntragen, well hei net

kloer ass, wéi eng Législatioun dass de Moment a Kraaft ass, a well ech géing mengen, dass mir awer vläicht bei aller Eier fir eis Regierung an eis Administratiounen net grad dat Land sinn, wat déi beschte Laboratoiren an déi beschte Leit huet fir ze évaluéiere wéi grouss de Risiko vun engem Mais oder Soja ass.

Dofir, mengen ech, ass déi Argumentatioun sécherlech richtig, déi vun där enger Säit gefouert gëtt, mä da muss een awer direkt handendrun och déi aner Argumentatioun féieren. Dat Lach zu Lëtzebuerg musse mer esou séier wéi méiglech zoumaachen, an dofir plädéiere mir, dass mer dat Gesetz haut stëmmen an dofir wäerte mir et och stëmmen. Mä mir suergen duerfir, an dat ass immens progressiv, dass Lëtzebuerg eigentlech zou ass fir Éischtzouloossungen an Europa, an ech hunn et schon en Dënschdeg hei gesot, wann déi aner 14 Länner dës Direktiv esou ëmgasat hätten oder géingen ëmsetze wéi mir, da wär muer de facto Europa eng genfräi Zon. An da kann ee jo awer net soen, dat wär schlecht legislativ Aarbecht. Mir wäerten eise grénge Kolleegen, wann dat Gesetz haut gestëmmt ass, dat do matdeelen.

Ech hoffen, dass d'Bauereverbänn och hire Kolleegen a Kolleginnen an deenen aneren europäesche Länner soen, wat fir eng progressiv Gesetzgebung Lëtzebuerg haut wäert stëmmen, an dass aner Länner sech dorun inspiréieren, an dann hu mer geschwënn eng Defacto-Sécherheet a ganz Europa. Mä, an da komme mer op de springende Punkt, ech weess net, Här President, wat déi aner Leit sech geduecht hu wéi se den 18. November d'Hand gehuewen hunn, wéi se gesot hunn: Mir si mat deem Gesetz hei d'accord. Iwwregens och den ADR, wëll ech hei awer och emol betounen, wat se sech dobäi geduecht hunn. Mir waren eis op jidde Fall als Gréng ganz genee bewosst, wat mir gemaach hunn.

Ech wëll lech einfach aus engem Communiqué, dee mir den 18. gemaach hunn, virlesen, an ech wëll betounen, dass dee Communiqué dräi Deeg erauskomm ass ier Greenpeace an d'Bauereverbänn reagéiert hunn. Do steet dran: „Das neue Gentechnikgesetz ist ein Schritt in die richtige Richtung,

doch wirksam kann der Schutz gegen eine Verunreinigung durch genetisch veränderte Organismen nur sein, wenn auch die Koexistenz zwischen jenen Landwirten, die mit Gentechnik arbeiten, und jenen, die darauf verzichten möchten, garantiert ist. Der Landwirtschaftsminister Boden ist daher gefordert, von den rechtlichen Möglichkeiten im Rahmen der neuen europäischen Verordnung vom 22. September 2003 Gebrauch zu machen, um Vorschriften zu erlassen, die alle möglichen genetischen Verunreinigungen ausschließen.“

Dat wousste mir schon den 18. November. Mir wëssen dat nach haut, an dofir hunn ech och datselwecht, wat mir do gesot hunn, op franséisch an eng Motioun geluecht an déi den Dënschdeg déposéiert. An de Sträit besteet eigentlech nach just driwwer - well mir sinn eis am Fong jo alleguerten eens, schéngt et mir, mat den Organisatiounen, mat Greenpeace a mat de Baureverbänn -, wéi mir déi do Fro elo am séierste geregelt kréien. D'Organisatiounen mengen, mir missten dat hei Gesetz elo stoppen, Amendemente maachen an dann erëm frësch op de Wee ginn.

Ech warne wierklech do virdrun, aus enger Rei Ursachen. Eischstens si mir dann, menger Meinung no, partis pour la gloire. Zweetens liicht et mir net an, wisou de Gesondheitsminister soll d'Koexistenz am Landwirtschaftssektor regelen. Dat gehéiert an d'Kompetenz vum Landwirtschaftsminister. Een, deen déi intellektuell Eierlecheet huet, fir souwuel d'Gesetz vun 1997 oder dat heiten an dat, wat déi Kärntner lo gemaach hunn, fir wierklech an der Praxis d'Koexistenz ze regelen, déi zwee Texter ze liesen, dee gesäit definitiv, dass d'Koexistenzregelung näischt an deem heite Gesetz verluer huet. Dat sinn zwee Puer Schong, a mir kréien haut en excellent Puer Schong, wat d'Fräisetzung ubelaangt.

Da kommt, mir ginn eis déi nächst Woch schonn drunn, fir dat zweet Puer Schong och ze maachen, dann hu mir wierklech gutt geschafft. Zumol, an dat ass hei jo gesot ginn, dass mir zënter dem 22. September eng Base légale européenne hunn, fir kënnen Moossnamen ze ergräifen. Och dat ass schonn hei erwähnt ginn. Dat ass dat neit Novel-food-and-feed-Reglement, wou eben drasteet: „Les Etats membres peuvent prendre les mesures nécessaires pour éviter la présence accidentelle d'OGM dans d'autres produits.“

Här President, ech wollt lech direkt soen, ech huele meng fënnf Minutte vun der Motioun, well zu der Motioun ass näischt méi ze soen. Ech hunn dat den Dënschdeg scho gesot.

Elo de Mëtteg ass vun der Majoritéit d'Propositoun komm, fir dës Motioun duerch eng Resolutioun ze ersetzen, wou awer d'Considérenten déiselwecht sinn a wou eigentlech dat, wat soll geschéien, och datselwecht ass. Ech muss lech soen, wann dës Majoritéit méi Vertrauen an hir parlamentaresch Majoritéit huet wéi vläicht an deen een oder anere Minister: Moi je veux bien! Wichtig ass d'Saach. Mir geet et ëm d'Saach, a wann d'Majoritéit der Meinung ass, mir kéime méi séier weider andeem mir esou séier wéi méiglech d'Agrarkommission an d'Ëmweltkommission zesummeruffen, fir op Grond vun deene Méiglechkeeten, déi mir hunn - an den Här Calmes huet nieft déi, déi ech hei erwähnt hunn, nach anerer geluecht -, eppes ze maachen. Ech fannen dat eng excellent Propositioun a géing dann och meng Motioun zréckzéien, Här President. Duerfir hunn ech och déi Resolution ënnerschríwwen.

Wa mir haut dat Gesetz stëmmen, dann hu mir dat beschte Fräisetzungsgesetz an Europa, a wa mir dann och nach d'Koexistenz regelen, dann hu mir wierklech virbild-

lech Aarbecht gemaach. Duerfir ass et selbstverständlech, dass mir dat Gesetz wäerte stëmmen, vun deem ech hoffen, dass et eng breet Majoritéit kritt.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Merci, Här Gira. Den nächste Riedner ass den Här Urbany. Den Här Urbany huet d'Wuert.

M. Serge Urbany (*déi Lénk*).- Merci, Här President. Ech mengen, déi Debatt hei beweist, dass een eigentlech muss en absoluten Unhänger si vun der partizipativer Demokratie. Wa mir nämlech nëmmen déi Diskussioun, déi jo dann anscheinend an der Kommissioun stattfonnt huet, heihinner reportéiert hätten, dann huelen ech jo un, dass d'Wellen net esou héich geschloen hätte wéi se dat elo gemaach hunn, wou Organisatiounen aus der Gesellschaft dobausse Stellung geholl hunn an deem Débat hei.

Et war och gutt, datt se Stellung geholl hunn, well dat huet eis och mengen ech alleguerten eng kéier drun erënnert, wéi wichtig dass déi Froen hei sinn. Ech mengen, et handelt sech hei net nëmmen ëm ethesch Froen. Et handelt sech hei ëm nach vill méi grondleegend Froen. Et handelt sech ëm d'Froen vun der Ofhängegkeet vun der Landwirtschaft vis-à-vis vun Agrarmultien, wéi Monsanto zum Beispill, déi jo de Maart beherrschen, net nëmme vun de genmanipuléierte Planzen, mä och nach vun de Pestiziden, géint déi déi Planze jo solle resistent gemaach ginn.

Dat heescht, d'Landwirtschaft wier ofhängeg vun esou Firmen, nach vill méi wéi si et vläicht souwisou schonn ass, wann déi Gentechnologie an der Landwirtschaft hei sech bis op enger breeder Basis duerchgesat huet. Doriwwer eraus stellt sech jo och d'Fro vun der Verbreedung vun deene genmanipuléierten Aarten an der Natur, wa se mol bis zougeloooss ginn, a vun der Verdrängung vun aneren Aarten, déi da wäert geschéien.

De Statsrot seet, et géif sech warscheinlech keng Assurance fannen, fir esou Risiken ze versécheren, déi da kënnen entstoen duerch d'Verseuchung vun der bisheriger Landwirtschaft. Ech mengen, wann eng Assurance scho seet, dass se keng esou Risike verséichert, da muss dee Risiko awer grouss sinn. An da muss de Risiko scho wierklech onwägbar sinn, soss géife jo net d'Assurancë sech dee Marché do entgoe loossen, fir esou Risiken ze versécheren. Da froen ech mech: Firwat mussen d'Leit dann dobaussen, firwat mussen d'Bauern a firwat mussen d'Konsumenten dann dee Risiko droe vun deene Produiten, wa se bis zougeloooss sinn?

Ech mengen et ass kloer, den Drock hei kënnt net vun den Acteuren vun der Landwirtschaft - déi hu sech jo geäussert an der Debatt hei. Den Drock kënnt och net vun den Entwécklungslänner. D'OGMe sinn och keng Léisung, fir den Hunger an der Welt op d'Säit ze schafen. Si kënnen héchstens nach déi Situatioun verschäerfen, andeem se déi traditionell Landwirtschaft zerstëieren an deene Länner. Dat hunn iwwregens concernéiert Organisatiounen wéi d'Welternährungsorganisatioun kloer nogewisen.

Ech mengen och net, wéi den Här Santer sot, dass dat hei eng Fro ass vun Extremisten op béide Säiten, déi sech géifen d'Käpp anhaen. Ech mengen, dass et keng ideologesch Fro ass. Mä et ass eng Fro, wéi den Här Mehlen iwwregens ganz daitlech hei gesot huet, vun ekonomeschen Interessen. Den Drock, fir dat hei duerchzesetzen, kënnt ganz kloer vu Multié wéi Monsanto oder och vu Länner wéi den USA, Kanada, Argentinien oder och China.

Wat ech un deem Projet hei kritiséieren, ass, dass e prinzipiell

Chambre
des Députés
L U X E M B O U R G

Chamber TV

weist all
öffentlech Sëtzung
live an integral

An der Stad
um Kanal S29 (Coditel) oder
um Kanal S40 (Eltrona/Siemens)

Zu Esch
um Kanal S24 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Déifferdang
um Kanal S29

An der Gemeng Diddeleng
um Kanal S32

An der Gemeng Nidderaanwen
um Kanal S29

An der Gemeng Bartreng
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

Zu Walfer
um Kanal S29 / 367.25 Mhz

Zu Biwer an zu Wecker
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Bous
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Bërmereng
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Konter
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Dippech
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Dikrech
um Kanal S19 / 287.25 Mhz

Zu Iersmédref
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

Zu Esch-Sauer
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

Zu Nidder- an Uewerfeelen
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Gréiwemaacher
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Hieffenech
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Hesper
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

Zu Kielen (& Brameschaff),
Keespelt, Meespelt,
Ollem a Nouspelt
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Mamer
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Manternach
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

An der Gemeng Medernach
um Kanal S40 / 455.25 Mhz

deem Drock do nogëtt. Mir schéngt et kloer ze sinn: Wa bis d'Verbree- dung vun deene genmanipuléierte Produiten iwwerall an alle Länner reglementéiert ass, da gi se och erëm iwwerall zougelooss. Dat seet iwwregens de Rapport ganz dait- lech. De Rapport seet: «Il semble probable que le moratoire soit bientôt levé.» A wann de Moratoire bis opgehuewen ass, da kommen d'Produiten och ganz séier op de Maart hei zu Lëtzebuerg, och wa vläicht eis Zouloossungsbedingun- gen hei zu Lëtzebuerg méi restrikt- iv si wéi déi an anere Länner. Duerch d'frai Zirkulatioun vun de Produite kommen déi Produiten dann och ganz séier hei op de Maart, iwwregens ouni datt se mussen eng Assurance noweisen.

A wa gesot gëtt, da kënne mir jo dat dann nach nodréiglech kontrol- léieren, déi Produiten, déi Méig- lechkeet besteet, déi Méiglechkeet huet de Minister, dann ass et jo awer esou, dass ee muss ganz kloer noweisen, dass déi Produite schiedlech sinn. Hie muss dat mo- tivéieren an hie muss dat och Bréissel matdeelen.

Ech mengen, dass de Problem och nach eng ekonomesch Komponent fir Lëtzebuerg huet, vun där och hei scho geschwat ginn ass, well et zu Lëtzebuerg jo och e Fuer- schungssektor gëtt, dee soll ent- stoen - dat ass och gesot ginn - op deem Gebitt do. Do kann och ganz séier eng Dynamik entstoen, be- sonnesch wann do nach Firmaen dru bedeelegt sinn un esou Fuer- schungsaarbechten, déi net nëm- men a Richtung geet vu Préserva- tioun vum Intérêt public, mä déi ganz séier a Richtung geet vu Fuerschungen am Interesse vun deene Leit, déi esou Produiten ubidden, wéi iwwregens och d'Beispill Frankräich ganz daitlech gewisen huet. Ech mengen, de Jo- sé Bové huet dat och ganz kloer a sengem Buch iwwert déi Proble- matik hei nogewisen.

De Problem ass och grouss hei, well jo, wéi dat och gesot ginn ass, eng Pollutioun och vun deenen normale Felder duerch esou gen- manipuléiert Plantatiounen ka ge- schéien. Dee Problem ass absolut net geléist. Ech fannen et och net verantwortlech, dass hei enger- saits de Wee opgemaach gëtt fir esou eng Regelung um nationale Plang, fir dass och op europäe- schem Niveau de Moratoire opge- hewe gëtt, a gläichzäiteg ginn déi Problemer net geléist, déi sech an deem Kader stellen: D'Problemer vun der Verseuchung vun deenen anere Felder, déi sou genannt Pro- blemer vun der Koexistenz.

Et schéngt mir hei, wéi wann de Principe de précaution net géif spillen an där Fro, andeem éisch- tens déi Autorisatioun do geschafe gëtt an zweetens da sech eréischt Gedanke gemaach gëtt, dass vläicht eng Regierung méi spéit oder vläicht eng Majoritéit méi spéit, no deene Wahlen dann, sech géif domadder befaassen oder och zum Beispill sech géif befaasse mat der Schafung vun enger gen- fräier Zon.

Mir hunn hei verschidden Interpre- tatiounen schonn héieren. Den Här Rippinger seet eis, dat geet net ju- ristesche. Den Här Calmes seet eis, dat geet. Den Här Santer seet eis och, dat geet. Dat heescht, an der aktueller Majoritéit selwer ass emol guer keng eenheetlech Meenung do wéi mer kënnen an Zukunft déi Saachen do maachen, Koexistenz a genfräi Zon. Mä mir schafen awer e Gesetz wat Tatsaache schafft, fir déi Organismen zouzeloossen an dofir sinn ech net mat deem Ge- setz hei d'accord. Ech mengen, wat mer de Moment brauchen, dat si Symboler vun der Resistenz géint esou eng Entwécklung, déi eis ufänk iwwert de Kapp ze wues- sen. Mir mussen aner Symboler setzen. De José Bové huet op seng Manéier Symboler gesat.

(Interruptions diverses)

An en huet missen dofir an de Pri- song goen, well en op seng Ma-

néier Symboler gesat huet, Symbo- ler, déi awer vill méi wäit droe wéi déi Symbolik, déi mer mat deem heite Gesetz elo schafe wäerten, Symboler, déi an der Welt dobaus- se verstane ginn. An ech mengen, dat mannst wat ee vun engem lët- zebuergeschen Deputéierte vu Symboler kéint erwaarden an där heiter Fro - e riskéiert jo net dobäi an de Prisons ze goen, Gott sei Dank -, dat wier, fir géint dat Ge- setz hei ze stëmmen.

Ech soen lech merci.

■ **M. le Président.** - Merci, Här Urbany. Den Här Alex Bodry huet sech agedroen. Den Här Bodry huet d'Wuert.

■ **M. Alex Bodry (LSAP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen, et ass haaptsächlech d'Interventioun vum Här Gira, déi et néideg mécht, fir awer e puer Klärungen an deen Dossier hei eranzebréngen. Ech hu wéineg Versteedemécht fir déi poli- tesch Urempelungen, déi den Här Gira hei lassgelooss huet géint meng Partei, andeem e schéngt awer an deem Dossier e bëssen ënner Gedächtnisschwund ze lei- den, an enger dramatescher Aart a Weis.

En huet hei e léiwe Geste gemaach an den Här Goebbels a senger Qualitéit als Europadeputéierten zi- téiert. En huet allerdéngs vergiess ze soen, dass et de sozialistesche Gesondheets- an Émweltminister, den Här Lahure war, deen de Mo- ratoire duerchgesat an duerchge- halen huet, e Moratoire, dee säin Nofolger weidergefouert huet an deen des Regierung och iwwerholl huet.

Ech wëll drun erënneren, dass et sozialistesche Émwelt- a Gesond- heitsministere waren, déi des Di- rektiv ausgeschafft hunn, zesum- me mat aneren, déi Direktiv, déi Dir esou an den Himmel lueft hei. 1998, 1999 ass den Accord poli- tique erreecht ginn ënnert den Émweltministeren an ënnert de Santéministeren, fir virunzekom- men an deem heite Punkt.

Wann een also hei scho schoul- meeschtert a wann ee wëllt d'Wou- rechten hierstellen, da muss een och déi ganz Wourechten hierstel- len an net alles duerch säi ver- dréinte grénge Brëll kucken.

(Interruptions diverses et coups de cloche de la Présidence)

Dir verdrot jo guer keng Kritik, well Der net an der Verantwortung stitt.

Déi ganz Opreegung, déi komm ass bei eenzelnen Émweltorgani- satiounen, bei der gesamter Baue- reschaft an hire Verrieder an deene leschte 14 Deeg, déi ass well duerch d'Pressematdeelung, duerch Aussoen, déi vun der grén- ger Fraktioun komm sinn, no der leschter Sitzung vun der zoustän- niger Ethikkommissioun, den An- drock komm ass wéi wann d'Pro- blemer vum Dësch wäeren, wéi wann alles geléist gi wier, mä wéi déi Leit déi Texter emol genau ge- kuckt hunn hu se gemierkt, dass dat, wat se gemengt hunn aus Äre Wieder erauszuliesen, net d'Wou- recht war, dass mer hei zwar eng Verbesserung vum dem Direktivtext maachen - dozou sti mer -, mä dass awer vergiess ginn ass ze soen, dass mer eigentlech awer Modifikatiounen maachen, déi ris- kéieren zu Lëtzebuerg Lettre morte ze bleiwen. Déi betreffen aus- schliesslech d'Fräisetzung vu gen- modifizierten Organismen an esou eng Demande ass bis dato zu Lëtzebuerg nach net gestallt ginn a wäert och an Zukunft net gestallt ginn. Also hu mer zwar e gudden Text, mä an der Praxis wäert sech nâischt änneren. Dofir, wann ech gelift, e bësse manner Begeesche- rung vläicht an e bësse méi Rea- lismus, wann een un deen heiten Text erugeet.

■ **M. le Président.** - De lescht- en ageschriwwene Riedner ass den Här Jean Colombero. Här Co- lombero, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Jean Colombero (ADR).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, vill Konsumente sinn dorun- ner interesséiert fir gentechnesch- fräi Liewensmëttel ze konsuméie- ren, aus der einfacher Iwwerleeung eraus, datt nach kee weess ob des gentechnesch modifizéiert Produk- ter eng Auswierkung op eise Ge- sondheetszoustand hunn oder net. An esoulaang keng Prouf er- bruecht ka ginn, datt des Produk- ter gesondheetsonschiedlech sinn, soll een de Prinzip vun der Virsuerg gëlle loosson. Primum non nocere ass e latäinescht Spréchwuert dat seet, datt déi allerwichtigst Er- kenntnis déi soll sinn, fir dem Kier- per kee Schued zouzefügen.

A mir waren alleguerten iwwer- zeegt, datt déi Lëtzebuurger Re- gierung och dese Wee ageschloen hätt, mat ënner anerem der Ennerstëtzung vun engem EU-Mo- ratorium oder och dem Verbuet vu genmanipuléiertem Novartis-Mais.

Émsou méi iwwerrascht ware mir wéi dese Gesetzesprojet op den Dësch komm ass, deen eigentlech am Widdersproch mat der offiziël- ler Politik vun der Lëtzebuurger Re- gierung ass. Dee Gesetzesprojet, deen ënner anerem erlaabt, datt genmanipuléiert Planzen, déi an aneren EU-Länner genehmegt ginn, hei zu Lëtzebuerg ugebaut kënne ginn, iwwert de Kapp vun de Leit ewech, haaptsächlech d'Baue- ren, déi net genmanipuléiert Pro- dukter ugeplanz hunn.

Mir wëssen awer, datt de gréisste Wandstouss oder d'Beien de Blüte- polle kilometerwäit kënnen trans- portéieren, esou datt net-genmani- puléiert Produkter mat dese gen- manipuléierte Pollen infizéiert kë- nen ginn. Et géif deementsprie- chend keen Ennerscheed tëschent deenen zwee Produkter méi ginn.

(M. Jean Spautz reprend la Présidence)

Och wann am Gesetzestext steet, datt eng Registréierung an eng Iw- erwaachung vun dese genmani- puléierte Produkter géif stattfan- nen, datt Schutzmoosname virge- si gi fir aner Planzen net unzestie- chen, an datt Assurancen ofge- schloss kënne ginn, wann et zu enger Kontaminéierung géif kom- men. All des Mesuren, och wa se positiv kléngen, sinn a bleiwen en Alibi fir owes gutt anzeschlofen, verhënnern awer net, datt mer eis hei op engem ganz geféierlechen Terrain bewegen, a wann de Schoss no hanne lassgeet, da kë- ne mir esou schnell nâischt der- géint ënnerhuelen.

Mir si schonns haut mat enger On- mass vu Krankheete konfrontéiert, déi mer schwéier an de Grëff kréien. Firwat musse mir eis Ge- sondheet nach weiderhin hypothe- kéieren an op d'Spill setzen? Et ass onverständlech wéi llichtfankeg des Regierung d'Gesondheet vun eise Bierger op d'Spill setzt. De Fraie Lëtzebuurger Bauerever- band, d'Bauernallianz, d'Centrale paysanne, d'Jongbaueren, d'Jong- wénzer an d'Landjugend, de Veräin fir biologesch, dynamesch Landwirtschaft Lëtzebuerg, d'Ve- eenegung fir biologesche Landbau Lëtzebuerg a Greenpeace wollten nach eng Kéier mat der verantwort- lecher Parlamentskommissioun iw- ert dese Gesetzesprojet disku- téieren, fir hir Bedenken ze äusse- ren, fir verschidden Ergänzungen a Modifikatiounen an den Text ze bréngen. Si wollten eng Vertagung vun deemem Projet. Dat hätt wierk- lech der Kaz kee Bockel gemaach, au contraire, hei hätte mir d'Ge- leeënheet gehat fir déi zwee Be- grëffer Dialog an Transparenz ze festegen. Mä mir sinn enges Bes- sere beléiert ginn.

Virgëschter huet den Här Rippin- ger am Numm vu senger Partei zum Ausdrock bruecht wat d'De- mokratesche Partei vun Transparenz

a vun Dialog hält. Hien huet gesot, mir sinn déijéineg, déi hei déci- déiere wat wéini ofgestëmmt gëtt an net d'Associatiounen.

Här President, ech wëllt gär dem Här Rippinger soen, datt hien nach ëmmer Volleksverrieder ass. Hien huet dat ze maache wat d'Vollek vun him verlaangt a wann d'Vollek par intermédiaire vun Associatiou- nen heihinner kënnt a wëllt gären nach dee Projet diskutéieren, da musse mir als Parlament zur Verfü- gung stoen, fir déi Leit unzehéie- ren. Alles aneschtens gehéiert net an eng Demokratie an et wonnert guer kee méi dobausse wann hei vu Lëtzebuerg vun enger Bananne- republik geschwat gëtt.

(Interruptions diverses)

Dat sinn déi Beispiller, déi géint d'Demokratie schwätzen. An et ass wierklech wouer, déijéineg, déi ue- wen um Hiewel setzen, déi d'Knäp- percher drécken, déi kënne maache wat se wëllen. Här Presi- dent, mir musse wësse wat mer wëllen. Entweder mir si fir déi gen- manipuléiert Produkter oder mir sinn dergéint. Ee Mëttelwee gëtt et hei an deser Fro net.

Den Här Gira huet versicht fir haut a leschten Dëschdeg a sengem Plädoyer ze erklären, datt dat hei- ten e gutt Gesetz wier an datt déi Gréng dat géife stëmmen. Ech wëllt awer hinne soen, datt et hei net drëms geet ob dat e gutt Ge- setz ass oder e schlecht Gesetz ass. Hei schwätze mir iwwer gene- tesch manipuléiert Produkter a wann déi Gréng, no hirer Philoso- phie, géint genmanipuléiert Pro- dukter sinn, an ech wëllt hei gären un d'Ofstëmmung vum 13. Januar 1997 iwwert d'Disséminatioun vun OGMen erënneren, do hu si der- géint gestëmmt. Wa si hirer Philo- sophie trei sinn, da sollen si hei Faarf bekennen a géint dese Projet stëmmen. Alles anescht ass onver- antwortlech.

Mir kënnen net garantéieren, datt des genesch manipuléiert Pro- dukter onschiedlech sinn. Mir kë- nen net d'Gesondheet vun der zukünftiger Generatioun hypothe- kéieren. Mir mussen eis fir d'Vir- siicht asetzen.

De 7. Juli 1998 gouf hei am Parla- ment eng Direktiv iwwert d'Paten- téierung vun de biotechnologe- schen Erfindungen gekippt. Et géif eis gutt zu Gesiicht stoen, wa mer haut och des Direktiv géife kippen.

Mir froen eis firwat, dass mir als véiert Land, ech betounen als véiert Land, des Direktiv hei mus- sen ëmsetzen. Mir, déi jo soss ganz vill Zäit hunn, mä grad bei deemem Projet, wou nach kee weess wéi d'Auswierkungen an der Zukunft wäerte sinn, grad hei lafe mir virun de Won. Einfach onverständlech!

Ech schlësse mäin Exposé mat engem Zitat vum Benjamin Frank- lin: Erfahrung ass déi eenzeg Schoul, wou och déi manner Ge- scheit eppes léiere kënnen! Eis Er- fahrung, déi läit an der Zukunft, eng Zukunft, déi mer haut mat eiser Arroganz mathéllefen ze zerstéie- ren.

■ **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Très bien.

■ **M. le Président.** - Den Här Rippinger huet d'Wuert.

■ **M. Jean-Paul Rippinger (DP), rapporteur.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech considérieren dat wat mäi Virried- ner hei gesot huet u meng Adress an och un d'Adress vu menger Fraktioun op d'mannst nëmmen als en Ausrutscher. Et ass net richteg wat en hei vu sech ginn huet. De- mokratieverständnis an eng Lekti- on fir Demokratie brauch ech, meng Partei a meng Fraktioun ga- rantéiert net vum Här Colombero ze kréien.

Ech hunn net gëschter mä virgë- schter hei d'Wuert ergraff, wéi et drëm gaangen ass zum Ordre du jour ze schwätzen. Et war meng verdammte Pflicht als President an

als Rapporteur vun deem Gesetz dat ze soen, wat ech gesot hunn, datt heescht, dass desen Text wä- rend méi wéi engem Joer an der zoustänneger Kommissioun disku- téiert ginn ass, dass jiddfereen d'Geleeënheet hat fir seng Meen- ung do ze soen, an dass ech zu deemem Zäitpunkt der Meenung sinn, dass alles gesot ass an deemno meng Fraktioun an ech selwer derfir plädéiert hunn, dass dese Gesetzesprojet haut hei dis- kutéiert an och votéiert gëtt.

Ech muss allerdéngs soen, et ass relativ lamentabel, wat déi zwee Verrieder vum ADR haut an deemem Domän an zu deemem Gesetzespro- jet vu sech ginn hunn. Et ass natier- lech meng verdammte Pflicht als President an och als Rapporteur vun deem Gesetzesprojet, fir lech ze soen, dass déi Diskussiounen, déi an där Kommissioun gefouert gi si während engem Joer, poli- tesch dépassionnéiert gefouert si ginn, an dofir verstinn ech déi Opreegung net an deen haarden Toun net. Si ware politesch dépas- sionnéiert a sinn esouguer deel- weis op engem intellektuell héijen Niveau gefouert ginn. Dofir verstinn ech déi ganz Opreegung net, déi elo op eemol hei zustane kënnt, well et sech, géing ech soen, wuel vläicht ëm en apolitescht, awer dach ëm en héichinteressant a ganz wichteg Thema handelt. Dir wësst ganz genau, dass ganz oft déi Problematik, déi an der Ethik- kommissioun diskutéiert gëtt, dé- politiséiert gëtt, well et sech ëm wichteg Sujetë vun der Gesell- schaft am Allgemenge handelt.

Et ass natierlech einfach e ganzt Joer ze schlofen an dann op ee- mol, wann de Gesetzestext an de Plenum kënnt, ze erwächen, be- sonnesch da wann iergendeng Lobby, oder wéi ee se och ëmmer nennt, eppes zu deem Gesetzes- text ze soen huet. Esou maache mir hei keng legislativ Aarbecht. Ech fannen dat eng schlecht legis- lativ Aarbecht.

(Interruption)

An ech muss soen, besonnesch den ADR, dee sech hei a senger Kontradiktioun verstréckt, wou de President vun der Fraktioun wä- rend engem ganze Joer an der Kommissioun war, matgeholfen huet diskutéieren, mat op den INRA war op Dijon, deen huet elo nach déi éischte Bemierkung - loosse mer d'Procès-verbauxen duerchkucken - zu deem ze maachen, wat den Här Mehlen elo hei vu sech ginn huet.

Ech fannen dat eng lamentabel po- litesch Aarbecht, déi Dir hei maacht, wann Der elo kommt mat Amendementer, déi Der hätt scho kënne während engem ganze Joer an der Kommissioun abrénge, an dofir apprécieieren ech dat, wat den Här Gira als Verrieder vun deene Gréngen hei gesot huet, dass an där Kommissioun eng gutt legislativ Aarbecht gemaach ginn ass, och wann e vun der Opposi- tioun ass, well ausgerechent desen Text, Dir Dammen an Dir Hären, Här President, obschonns e ba- séiert ass op zwou europäeschen Direktive geet aneschtens aus de- sem Parlament eraus wéi en era- komm ass. A wéi oft geschitt dat iwwerhaapt? Dat heescht, hei huet dëst Parlament, an net nëmmen d'Oppositioun an d'Majoritéit, mä se alleguerten zesummen hunn hir Verantwortung geholl. Net nëmmen d'Parlament, esouguer och d'Re- gierung, well d'Regierung war d'accord mat deenen Amende- menter, déi mer proposéiert hunn, an d'Regierung ass genaousou wäit mat eis gaange wéi d'Parlament och.

Dofir sinn ech der Meenung, dass besonnesch bei deem trotz allem apolitesche Sujet, awer héich etheschen an interessante Sujet, deen och op eng ganz gutt Aart a Weis an der Kommissioun disku- téiert ginn ass, desen Text dee beschten Text ass, dee mer zu de- sem Zäitpunkt konnte maachen, an dass d'Parlament och desen Text soll stëmmen.

Ech muss soen, Här President, déi zwee Amendementer vum ADR kënnen mer net unhuelen. Den zweeten ass juristesches näischt wäert, an deem éischten, doriwwer hu mer diskutéiert an hunn eng Prozedur festgeluecht, déi der Kommodosprozedur gläicht. Si steet am Gesetz, an dofir ass dat heiten net ze akzeptéieren als Amendement, sondern ech proposéieren als President-Rapporteur vun der Kommissioun déi Amendementer ofzelehnen an den Text, esou wéi mer e virgeluecht hunn, ze stëmmen.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Wuert huet den Här Camille Gira.

M. Camille Gira (*DÉI GRÉNG*).- Här President, zwou Saache just ganz kuerz. Och ech wëll dem Här Colombero soen, dass mir ganz richtig leien an eiser Konsequenz, mir hunn nämlech, a wann Der mer nogelauschtert hätt, dann hätt Der dat vläicht matkritt, 1996 dat Gesetz net gestëmmt, well deemools déi zwee Amendementer, déi den Här Garcia erabruecht hat iwwert d'Kommodosprozedur an d'Assurance, ofgelehnt gi sinn, an dofir ass et elo, wou eng Emännerung kënnt vun deem Gesetz an eis zwee Amendementer duerchgaange sinn, logesch a konsequent dat Gesetz ze stëmmen.

Zur Bananerepublik. Et schéngt effektiv zu enger Bananerepublik ze gehéieren, dass eng Partei den 18. November mat grousser Zefriddenheet e Rapport iwwert e Gesetz stëmmt an dann den 3. Dezember hei dat Schauspill ofzitt, wat se elo ofgezunn huet. Méi ass net dozou ze soen.

Dann eis Positioun zu deenen zwee Amendementer. Mir wäerten déi och net stëmmen. Den Här Rippinger huet eng Erklärung fir deem éischten Amendement ginn. Ech wëll, wat deen zweeten Amendement ugeet, dat bestätegen, wat gesot ginn ass.

Et ass de Mëtten iwwert de Rôle vu gewëssene Leit geschwat ginn. Mir apprécieieren och wat den Här José Bové gemaach huet, dass en duerch seng Gesten opmierksam mécht op d'Problematik, mä un engem Parlament ass et hieb- und stichfest Gesetzer ze stëmmen, fir dass mer déi Problematik an de Grëff kréien, an da kann een net am lofleere Raum funktionéieren.

Ech wollt just soen, dass den zweeten Amendement total contraire ass zum Artikel 22 vun der europäescher Direktiv, dee seet: «Les États membres ne peuvent interdire, restreindre ou empêcher la mise sur le marché d'OGM en tant que produits ou éléments de produits qui sont conformes aux exigences de la présente directive.»

Ech wëll nach eng Kéier erënneren un den Artikel 27, wou zënter 1997 an och haut nach déi Lëtzebuurger Regierung eng Méiglechkeet huet, wann en OGM schonn autoriséiert ass, nach anzegräifen, mä, an dat gëtt schonn de ganze Mëtten hei duerchernee gehait, och bei enger Demande d'autorisation a Frankräich oder a Griichenland huet Lëtzebuerg d'Méiglechkeet, ier se autoriséiert ass, anzegräifen. Dat ass an der Vergaangenheet gemaach ginn. Esou wéi ech d'Positioun vun der Lëtzebuurger Regierung kennen, wäert se dat och an Zukunft maachen an dofir bleiwe mir bei eiser Meenung, dass mer haut excellent legislativ Aarbecht maachen. Ech soen lech nach eng Kéier merci.

M. le Président.- Den Här Mehlen huet d'Wuert.

M. Robert Mehlen (*ADR*).- Här President, déi Deputéierten, déi schonn e bësse méi laang hei sinn, kënnen sech erënneren, datt mer eng Kéier e Projet de loi haten, dee, wéi e sollt gestëmmt ginn, zréckgezu ginn ass.

Et war e Projet, deen ënnert der Présidence vum honorabele Georges Margue ausgeschafft gi war a wou de leschte Moment en Element opgetaucht ass, wat an der Kommissioun net gesi gi war. Do hate mer an eiser Weisheet beschloss, mir géingen de Projet net stëmmen, mer géingen en amendéieren a méi spéit stëmmen. Mir hunn dat och gemaach.

Ech wëll deenen déi mengen, dat géing zum Wiese vun der Bananerepublik gehéieren, eppes an der Kommissioun matzedroen an dann an der öffentlecher Sitzung dergéint ze schwätzen, ganz kloer deklaréieren, datt et eis bis viru ganz kuerzem net offensichtlech war, datt dat, ëm wat et hei geet, nämlech wa soll genmodifizéiert Saatgut dobausse verschafft ginn, datt dat net ënner Disséminatioun fält, mä ënner Mise au marché.

(*Interruption*)

Gutt, Här Calmes, wa vläicht...

Une voix.- Et steet am Rapport, Här Mehlen.

M. Emile Calmes (*DP*).- «...dissémination volontaire sans mise sur le marché». Et steet schéin uewen driwwer, Här Mehlen. Da liest et emol.

M. Robert Mehlen (*ADR*).- Neen, et ass awer eng Interpretatioun, et deet mer Leed. Et ass awer eng Interpretatioun.

M. Emile Calmes (*DP*).- Mir hunn des Laangen an des Breeden driwwer diskutéiert.

M. Robert Mehlen (*ADR*).- Dir braucht elo keen Oflenkungsmanöver ze maachen.

(*Brouhaha général*)

Et gëtt esouguer um europäeschen Niveau Leit, déi soen, dass déi Texter net esou eendeiteg wäer wéi ee sech dat juristesche géing wënschen. Wann Der elo d'Obligatioun vun Assurancen aféiert fir d'Disséminatioun an Dir sot: Elo si mer gerett an där ganzer Geschicht, well dat sech jo net op d'Mise sur le marché applizéiert, da verstinn ech iwwerhaupt näischt méi.

(*Brouhaha général*)

Déi Erkenntnes jiddefalls huet eis dozou beweegt, dass mer haut net d'Zoustëmmung kënnen ginn an dass mer gefrot hu fir et zréckzezielen an nach eng Kéier driwwer ze kucke fir deem Émstand do Rechnung ze droen.

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Här Gesondheitsminister Carlo Wagner.

M. Carlo Wagner, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bei där ganz komplexer Matière ëm déi et sech handelt bei deemem Projet de loi stellt d'Fro sech eigentlech net, ob Lëtzebuerg soll oder net soll déi zwou Direktiven transposéieren. Lëtzebuerg huet ganz einfach keen anere Choix wéi senge Verpflichtungen international nozekommen, sous peine dass mer effektivement virun d'Cour de Justice zitéiert ginn, mat deem zousätzleche Risque vun deieren Astreinten. Ech mengen also, dass de Kader domadder kloer tracéiert ass.

Et ass de Mëtteg och hei vu ville Plazen ervirgehewe ginn, dass trotzdeem de Projet de loi eng sensibel Verbesserung ass zum 1997er Gesetz, dat wat d'Matière à discussion ass, dat ass dee berühmten Artikel 26, dat heescht haaptsächlech iwwert déi OGMen, déi eng Autorisation de mise sur le marché an anere Länner kritt hunn. Och do, muss ech soen, wann elo geschwat gëtt, dass op eemol d'Erkenntnes bei verschiddene Leit virun e puer Deeg komm war, sinn ech dach awer e bësselchen iwwerrascht, well et sech net ëm e puer Deeg handelt, mä ëm sechs Joer, vu dass deen Artikel 26 och schonn am 1997er Gesetz war.

Wann also Leit während sechs Joer Zäit haten, mengen ech, hätten se misse méi fréi zu Erkenntnesser kommen.

(*Interruptions diverses*)

Neen, et ass ganz kloer an daitlech, dat soen och Avis-juridiquen, dass et sech hei handelt ëm d'„libre circulation“ vun de Bienën, déi am Traité de Maastricht virgesi sinn an also ënnert déi Bestëmmunge falen, esou zwar dass ech mengen, dass dat op alle Fall juristesche lupenrein gekläert war.

Den Artikel 27 selbstverständlech gëtt eis d'Méiglechkeet, oder egal wéi engem Land, ze intervenéiere bei engem OGM, dee schonn um Marché ass, fir ze intervenéieren dee Moment wou en neie Risque bekannt ass. Et muss een natierlech dee Moment déi néideg Expertise hu fir dee Risque kënnen nozeweisen, mä ënnert deene Konditiounen kann ee sech un d'Kommissioun vu Bréissel wenden. Sollt een awer do Onrecht kréien, dann dierf nees eng Kéier dat Produkt, deen OGM, trotzdeem weider op deene Marchéen och ugefuert ginn.

Et ass d'éinescht och hei geschwat gi vun deem Land an Eisträich, dat heescht d'Land Salzburg, dat versicht hat fir e Solo ze maachen, wou se sech wahrscheinlech op déi berühmte Clause de sauvegarde vum Artikel 27 baséiert hunn, mä wéi den Här Gira gesot huet, och dat Land hat keng Chance. Esou zwar dass also déi Méiglechkeeten absolut ausgeschloss sinn ebe justement well et interpretéiert gëtt, dass et eng Violatioun vun der Direktiv war. Et bleift also keen anere Choix wéi effektivement eng Condamnatioun ze risquéieren oder op der anerer Säit awer e Gesetz sensiblement ze verbessern. Ech optéiere ganz kloer an daitlech fir déi zweet Méiglechkeet.

Et ass och hei geschwat ginn, ech mengen, d'Madame Delvaux hat domat ugefaangen, vum Moratoire, wou verschidde Länner effektivement och haut nach dofir sinn, ech denken haaptsächlech un Eisträich, Italien, Frankräich, Dänemark, Lëtzebuerg entre autres och. Ech mengen, et ass keen Hellseher, Madame Delvaux, et ka kee soe wéi laang dass dee Moratoire hält, esou éierlech muss ee sinn. Lëtzebuerg beispillsweis huet mat verschiddenen Argumenter operéiert: Beispillsweis d'Sécuritéit vum Consommateur misst garantéiert sinn, och d'Traçabilitéit misst virgesi sinn, den Etiquetage an esou virun. Zousätzlech huet Lëtzebuerg awer och verlaangt, dass et misst eng Assurance um Niveau vun der Responsabilitéit gouvernementale ginn; dat Verlaangen op alle Fall ass bis elo net erfëllt, esou dass Lëtzebuerg och an Zukunft do, esoulaang wéi dat net garantéiert ass, net riskéiert fir sech ze dérobieieren.

Ech mengen also, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et bleift Lëtzebuerg keen anere Choix wéi dee Projet de loi hei ze stëmmen an zwar e schnell ze stëmmen. Ech muss awer soen, dass, wéi nun op eemol d'Faarf erkannt ginn ass vun der Koexistenz, ech dee Moment nëmme kann déi Resolutioun ënnerstëtzen, déi hei presentéiert ginn ass. Wann et also esou ass, dass hei zu Lëtzebuerg sämtlech Organisation-agricolen averstane sinn, mä dann hu mer jo automatesch hei zu Lëtzebuerg de Moratoire riicht virun. Dofir begrëssen ech et och, dass déi Organisatiounen alleguerten, wéi gesot, solle virun an d'Kommissioun vum Environnement an/oder an d'Kommissioun vun der Agriculture kommen. Si kënnen op alle Fall Garant sinn, fir dass Lëtzebuerg weider eng genfräi Zon bleift. Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Diskussion ass elo ofgeschloss a mir kommen zur Lecture vun den Artikelen vum Projet de loi 4913 a mir stëmmen doriwwer of.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Spautz)

Den Artikel 1 ass gelies.

Mir hunn zu deem Artikel en Amendement 1 an en Amendement 2 vum ADR virleien a mir géingen dann elo doriwwer ofstëmmen.

Amendement 1

Mir stëmme fir d'éischt iwwert den Amendement 1 of. En ass ausgedeele ginn, jiddferen ass also an der Lag ze wëssen, ëm wat dass et genau geet. D'Regierung huet Stellung geholl, och déi eenzel Parteien, esou dass mer also direkt kënnen ofstëmmen.

Vote

Déi fir deen Amendement si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthalen sech.

Den Amendement 1 ass verworfen mat 50 Neen- an 8 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: MM. Jean Colombero, Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes (par M. Aly Jaerling), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

M. Serge Urbany.

Ont voté non: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hauptert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Théo Stendebach, Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helming, Alexandre Krieps, Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell et John Schummer;

MM. Jean Asselborn (par M. Ben Fayot), Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Mars Di Bartolomeo), Lucien Lux, Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. François Bausch (par M. Camille Gira), Camille Gira, Jean Huss (par Mme Dagmar Reuter-Angelsberg), Mmes Dagmar Reuter-Angelsberg et Renée Wagener.

Dann ass also deen Amendement verworfen an dann huele mer deen nächsten Amendement och zum Artikel 1, och vum ADR.

Amendement 2

Mir stëmmen elo of iwwert den Amendement 2.

Vote

Déi derfir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthalen sech.

Den Amendement 2 ass verworfen mat 52 Neen- an 8 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: MM. Jean Colombero, Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes (par M. Fernand Greisen), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

M. Serge Urbany.

Ont voté non: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hauptert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Théo Stendebach, Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helming, Alexandre Krieps, Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell et John Schummer;

MM. Jean Asselborn (par M. Ben Fayot), Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Marc Zanussi), Jeannot Krecké (par M. Jos Scheuer), Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch (par M. Mars Di Bartolomeo), MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. François Bausch, Camille Gira, Jean Huss (par M. François Bausch), Mmes Dagmar Reuter-Angelsberg et Renée Wagener.

Domadder ass den Artikel 1 ugeholl an där Form, wéi en hei vum Berichterstatter virgedroe ginn ass. Da komme mir zum Artikel 2.

Den Artikel 2 ass gelies an ugeholl.

Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmmen elo of iwwert d'Gesamtheit vum Gesetzesprojet 4913.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthalen sech.

De Projet de loi ass ugeholl mat 46 Jo-, 8 Neen-Stëmmen a 5 Abstentionen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hauptert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Théo Stendebach, Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helming, Alexandre Krieps, Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell et John Schummer;

M. Jean Asselborn (par M. Marc Zanussi), Mmes Mady Delvaux-Stehres, Lydie Err, MM. Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. François Bausch, Camille Gira, Jean Huss (par M. François Bausch), Mmes Dagmar Reuter-Angelsberg et Renée Wagener.

Ont voté non: MM. Jean Colombero, Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes (par M. Aly Jaerling), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

M. Serge Urbany.

Se sont abstenus: MM. Alex Bodry, Mars Di Bartolomeo, Ben Fayot, Jeannot Krecké (par M. Mars Di Bartolomeo), Jos Scheuer.

Dir Dammen an Dir Hären, dann hu mir och nach eng Resolutioun zu deem Projet, déi och ausgedeele ginn ass, déi den Här Emile Calmes abruecht huet. Ass do e Vote électronique verlaangt?

Den Här Rippinger freet d'Wuert.

M. Jean-Paul Rippinger (*DP*), rapporteur.- Par main levée.

M. le Président.- Mir stëmmen of duerch Handophiewen.

Vote

Déi also mat där Resolutioun d'accord sinn, si gebieden d'Hand an d'Luucht ze hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domadder wär d'Resolutioun mat enger Géigestëmm an enger Enthaltung ugeholl.

Da froen ech d'Chamber, ob se d'accord ass d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel ze ginn.

(**Assentiment**)

Et ass also esou décidéiert.

An da fuere mir weider mat eisem Ordre du jour. Mir kommen zur Diskussioun vum Projet de loi 4787 iwwert den Naturschutz. Et si schonn ageschriwwen déi Häre Schank, Bodry, Graas, Mehlen, Gira, Urbany an den Här Strotz. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorablen Här Emile Calmes.

3. 4787 - Projet de loi - concernant la protection de la nature et des ressources naturelles; - modifiant la loi modifiée du 12 juin 1937 concernant l'aménagement des villes et autres agglomérations importantes; - complétant la loi modifiée du 31 mai 1999 portant institution d'un fonds pour la protection de l'environnement

Rapport de la Commission de l'Environnement

■ M. Emile Calmes (DP), *rapporteur*. - Här President, Dir Damen an Dir Hären, mam Wuesse vun der Bevëlkerung, mam Wuesse vun de wirtschaftlechen Aktivitéiten awer och den Transportweeër an enger Landwirtschaft, déi ëmmer méi groussflächeg gefuerr gëtt, gëtt den Drock op eis natierlech Liewensraum vun den Déieren a vun de Planzen ëmmer méi grouss, an d'Gefor besteet, datt dës sech progressiv degradéieren an datt doduerch vill Fauna- a Floraarte riskéiere fir ëmmer ze verschwannen.

Dat illustréiert sech och doduerch, datt 50%, also bal d'Halschent vun allen Déierenaarten vum Aussterwe bedrot sinn an ongeféier 44% vun alle Planzenzorten. Do ass et dann och kee Wonner, datt d'rout Lëscht vun de bedroten Aarten ëmmer méi eropgeet an datt d'Biotopen ëmmer méi zerstückelt ginn. No der biophysescher Kartographie gëtt et an deem Land hei nach ongeféier 48,6%, dat heescht d'Halschent vum Territoire, wat een nach eenegermoossen als naturno ka betruechten. Do dergéint gëtt et awer nëmme méi 3,8%, déi vum ekologesche Standpunkt rar oder wäertvoll Territoiré sinn.

Alles dat, wat ech hei gezielt hunn, ass absolut näischt Neies. Déi Erkenntnis gëtt et schonn zënter Joren, jo esouguer zënter Jorzéngten. Eng vun deenen Direktiven, déi mir haut ëmsetzen, nämlech d'Vulleschutzdirektiv, geet effektiv och schonn op d'Joer 1979 zrëck, dat heescht, déi ass scho 25 Joer al. Si ass sengerzäit vun der Europäescher Gemeinschaft an d'Liewe geruff ginn als Antwort op d'Konventioun vu Bern, déi datselwecht zum Ausdrock bruecht huet.

Zu Lëtzebuerg huet de Gedanke vum Naturschutz an eis Législatioun Agank fonnt, fir d'éischt wesentlech Agank fonnt, 1982 mam Naturschutzgesetz, obschonn och virdrun eng Partie Gesetzer bestanen hunn. Mä virun allem ass et awer esou, dass dat Naturschutzgesetz vun 1982 u sech enger wëller Bebauung dobaussen awer en Enn gesat huet, mam Objektiv déi natierlech Ëmwelt ze schützen. Dat Gesetz ass och 1984 verbessert ginn, an deem Sënn, datt duerch dat Gesetz d'Bebauungspläng dann dee Wäert kritt hunn, dee se haut hunn, Bebauungspläng, déi dann op Grond vum Aménagement-du-territoire-Gesetz vun 1974 obligatoresch gi waren.

Dat Ganzt ass awer net nëmmen e Lëtzeburger oder en europäesche Problem, mä och weltwäit ass erkannt ginn, datt d'Natur ënner Drock steet an net zulescht war et och op der Konferenz vu Rio 1992, wou iwwert d'biologesch Diversitéit geschwat ginn ass a wou

och eng Konventioun an deem Sënn ënnerschriwwen ginn ass, déi 1994 och an eis Législatioun Agank fonnt huet. Et war och d'Konferenz vu Rio, déi u sech déi europäesch Länner 1992 dozou gefouert huet eng Direktiv auszeschaffen, déi sou genannte Habitatsdirektiv, déi u sech Schutzraum wëllt schützen oder virgesäit fir bedroten Déieren- a Planzenarten, déi eng communautaire Wichtegkeet hunn.

Dës Direktiv gesäit alles an allem 200 esou Schutzraum vir, vun deene mir der hei zu Lëtzebuerg eng 31 där Zorte Schutzraum ërmännen. 412 Déierenzorte gesäit déi Direktiv vir, vun deene fanne mir der 19 hei zu Lëtzebuerg erëm, an 278 Planzenzorte gëtt et, vun deene mir der zwou hei zu Lëtzebuerg erëmfinden, déi derwäert si geschützt ze ginn. All dës Zonen, all dës Déieren- a Planzenzorte sollen dann a spezielle Konservationszonen oder Zones de protection spéciales berücksichtegt ginn.

Lëtzebuerg huet 1998 der Europäescher Kommissioun 38 Zone gemellt, déi se derwäert fonnt huet ze schützen, mat alles an allem 35.000 Hektar, wat à peu près 13% vun eisem nationalen Territoire ausmécht. 2002 sinn nach néng där Zonen derbäikomm mat alles an allem 3.161 Hektar, dat gëllt fir déi 1992er Habitatsdirektiv.

Wat d'Vulleschutzdirektiv ugeet, huet se zwielef Zonen deklariéiert mat 13.900 Hektar, déi sech awer gréisstendeels iwwerschneide mat deenen Zonen aus der Habitatsdirektiv. All dës Zone sinn an deene verschiddenen Annexen zum Gesetz hei festgehalten an et fënnt ee se och op de Kaarten erëm, déi do sinn.

Déi Zonen, déi do ausgewise ginn, nennt ee communautaire Zonen an déi reie sech an een europäesche Réseau vun Naturschutzzonen an, deen Natura 2000 heescht. An an dësen Zone kënnen dann och reglementaresch administrativ a kontraktuell Mesurë geholl ginn, déi zum Zil hunn, dem Objektiv vun dëser Direktiv an och domat automatesch vun deem Gesetz hei, nozekommen. Ech wëll hei ënnersträichen, datt hei déi mënschlech Aktivitéiten net ausgeschloss ginn, mä datt se esouwäit erlaabt sinn, wéi se dann och nohalteg sinn.

Mat deem Gesetz ginn dann awer och nach eng Partie aner Dispositiounen aus där Direktiv hei ëmgesat, notament déi, datt mir d'Definitiounen aus där Direktiv hei iwerhuelen, respektiv dann och d'Annexen. Déi Artikel ginn och mat erageholl, déi eis da verbidden, déi Habitaten ze zerstieren, wou een déi Aarte vu kommunautairem Intérêt hei erëmfinden.

D'Gesetz gesäit dann och vir, datt den Ausbau vum Schutzstatut op déi Aarten hei zu Lëtzebuerg, déi e kommunautairen Intérêt hunn, gemaach gëtt. D'Prozedur u sech gëtt och festgehalten, wéi datt déi Natura-2000-Zonen ausgewise sinn. Et ass och virgesinn, dass Gestionspläng gemaach ginn a finanziell Moosname kënnen geholl ginn, fir déi kontraktuell Mesuren ze finanzéieren, déi jo am Prinzip Virrang hu virun deenen obligatoreschen.

Et ass och virgesinn, datt fir verschidde Pläng a Projeten Impaktstudie kënnen gemaach ginn, wa se een Afloss op de Réseau Natura 2000 hunn, an datt och esou Pläng a Projete kënnen refuséiert ginn am Fall, wou déi Zonen ze vill géife belascht ginn. D'Méiglechkeet ass och ginn iwwert dat Gesetz hei Zonen aus dem Réseau Natura 2000 als national schützenswäert Zonen auszuweisen.

Dat gëtt mir d'Geleeënheet, fir iwerzegoen op dat, wat mir vu Lëtzeburger Säit aus nach an deem Gesetz hei geännert hunn. Mir gesinn dann nieft de kommunautairen Zonen och national Zone vir. Eng Neierung ass déi, datt dat net nëmme mussen Naturreseervater oder Naturschutzzone sinn, mä datt dat

och op där anerer Säit Zone sinn, déi d'Landschaft u sech schützen. Eng drëtt Zort Zonen, déi derbäikënn, nieft de kommunautairen an den nationalen, sinn da kommunal Naturschutzzonen.

Am Artikel 1 ass dann och festgehale ginn, dass eent vun den Objektiv vum deem Gesetz d'Erhale vun der Biodiversitéit ass. Et ass och zum Beispill eng Mesure virgesinn, datt am Fall wou ee Bësch ëmgehae gëtt et net onbedéngt muss duerch e Reboisement geschéien, mä datt dat och op eng aner Manéier vu Kompensatioun ka gemaach ginn. D'Opziele vun de Biotope sinn och ergänzt ginn, esou zum Beispill duerch d'Drëchewisen oder Moueren a wat weess ech net nach. Et ass och virgesinn, datt mer iwwert déi national Schutzzone een nationale Pläng kënnen maachen, deen dann déi Dispositioun festhält, wéi dës Zone geschützt ginn a virun allem ass och d'Gesetz vum 31. Mee 1999, dat vum Ëmweltfong, geännert ginn a wat elo virgesäit, datt Hëllef bis zu 75% kënnen ootroyéiert ginn am Fall wou dat Gemenge sinn oder Gemengesyndikater, an deen Amendement, deen dobäikomm ass, datt dat dann och fir Etablissements publics gëllt.

Et sinn och eng Partie Avisen erakomm zu deem Gesetz, déi zimlech ënnerschiedlech sinn. Déi gi vum ganz Positiven op dat ganz Negatiivt. Ech wëll just een hei ervirsträichen, deen u sech kee ganz gutt Hoer un deem Projet léisst. Dat ass den Avis vun der Landwirtschaftskummer, déi virun allem et net gutt fënnt, datt elo d'Méiglechkeet besteet, datt d'Gemengen och kommunal Naturschutzzone kënnen ausweisen, mä déi virun allem d'Eigentumsrecht évoquéiert, wat si menge wat hei a Fro gestallt ginn ass bedéngt duerch en Avis vun de Bëschbesëtzer, déi mengen d'Ausweisung vu kommunautairen Zone misst eigentlech enger Kommodosprozedur ënnerleien, wou mir awer der Meinung waren, vu datt keng Engagementer op deem Niveau geholl ginn oder keng Servituten doduerch entstinn, dat awer net néideg wär.

De Statsrot begréisst u sech dat Gesetz a fënnt et gutt, datt de Problem an engem Gesetz allgemeng geléist gëtt. Hie mengt awer fir déi dräi Zorte vun Naturschutzzone misst een eng an déiselwecht Klassementsprozedur virgesinn. Hie mengt och fir déi communautaire Zone misst een eng Enquête publique kënnen maachen. En ass och carrement higaangen an huet den Text nei geuerdnet an iwwerhaapt en neien Text presentéiert, dee mer als Kommissioun awer net konnten zrëckbehalen, well dat eis an d'Onméiglechkeet versat hätt eisen Obligatioun vis-à-vis vun der europäescher Kommissioun entgéintzekommen.

D'Ëmweltkommissioun huet och eng Partie Amendementer proposéiert fir eng Partie technesch Dispositiounen vum Statsrot festzehalen, déi méi textueller Natur waren. Virun allem huet awer d'Ëmweltkommissioun probéiert iwwert d'Amendement 18 an 19 eng Situatioun um Terrain ze regelen. Heibäi geet et ëm d'Zesummenaarbecht tëschent dem Stat an de Gemengen. Dat wollte mer iwwert den Artikel 64 maachen, wou de Stat kënnt op d'Gemengen zrëckgräifen, fir d'Ziler vum Naturschutz kënnen ze regelen.

Dowéinst hate mer als Ëmweltkommissioun dann och proposéiert eng wëssenschaftlech Struktur ze schafen, déi et eis géif erlabe wëssenschaftlech Donnéeën ze liwwere bei der Emsetzung vum Réseau Natura 2000 an och beim national Plangen, fir dann awer och fir all déi Aarbecht, déi hei gemaach

gëtt, e wëssenschaftleche Suivi ze garantéieren.

Dat hu mer gesinn, datt dat a Kooperatioun mat der Forstverwaltung, mat dem Ëmweltministère, dem naturhistoresche Musée, de Gemengen, de Gemengesyndikater an och den Naturschutzorganisatiounen soll geschéien. Mir hunn dat och gemaach aus deem Grond eraus, well an deene verschiddenen Avisen awer eng Partie Kriticken do waren, déi dem Ëmweltschutz oder dem Ministère virwerfen, datt se oft net wësse wat se schützen an an deem Sënn war dee Gedanke komm. Et war och absolut kee schlechte Gedanke bei dësen zwee Amendementen géint dës zwou Dispositiounen, déi een an den Artikel 64 a 65 am koordinéierten Text erëmfonnt huet.

Et ass awer mat grousser Geschützer hei opgefuer ginn an de Statsrot huet sech dann och e Spaass draus gemaach, fir dës zwee Artikel en Fall ze bréngen. Ech muss eierlech soen, déi Grënn, déi hei ugefouert gi sinn an déi u sech eng Situatioun um Terrain regelen, verstinn ech net. Ech ka just nëmme verstoen, datt de Statsrot net wëllt, datt en anere wéi d'Forstverwaltung kann Naturschutz bedriewen. Et ass ze bedauern, datt am zweeten Avis de Statsrot dës Position ageholl huet, mä de Statsrot huet och nach eppes anesches gemaach.

En ass op den Text coordonné agaangen, dee mer materageschéckt hunn an huet entgéint deem wat üblech ass nach eemol Stellung geholl zu deem éischten Text, wou e schonn eng Kéier en Avis ginn hat an huet nach eemol dräi Oppositionen formelles agebaut. Dovu gëllt eng fir d'Artikelen 12 an 39, wat d'Impaktstudien ugeet, wou en de Virwurf gemaach huet, hei géif den Arbitraire gëllen an e seet an deem Reglement wat d'Impaktstudie virschreift missten déi Pläng a Projeten effektiv draustoen, déi hei viséiert wieren an et wier dem Minister net fräigestallt dat au fur et à mesure ze maache wéi hien dat wëllt.

Et ass eng Dispositioun, déi mer an der Kommissioun och dunn zrëckbehalen hunn. Et waren am Ufank zwou verschidde Prozedure fir Impaktstudien ze maache virgeschriwwen. Eng fir Zonen, déi an der Zone verte leien an eng Kéier an der Natura 2000. Och dat hu mer an deem Sënn mussen opginn. Dat Ganzt mengen ech stellt awer de Projet net a Fro virun der Europäescher Kommissioun.

Dann ass nach am Kapitel 7, d'Artikele 6 bis 48, eng Opposition formelle komm. Hei geet et ëm déi kommunal Naturschutzzonen. Ech erënnere just drun, datt de Statsrot am Prinzip mat der Regierung d'accord war fir kommunal Naturschutzzonen ze maachen. Mä hien huet d'Prozedur net gutt fonnt. Hien huet gemengt, datt een dat net iwwer kommunal Reglementer ka maachen, mä datt een dat entweder misst iwwert d'37er Gesetz maachen oder awer iwwer e Règlement grand-ducal. Mir hunn de Wee vum Règlement grand-ducal festgehalten, fir dann an Zukunft kënnen kommunal Naturschutzzone ze maachen. Wéi gesot, déi zwou Oppositionen formelles sinn dann akzeptéiert ginn.

Et war nach eng aner Opposition formelle ugedreet ginn, nämlech déi zum Artikel 34, wou de Statsrot gemengt huet, d'Ausweisung vun de Zones spéciales de conservation misst u sech iwwer eng Kommodosprozedur lafen. Do hat e sech awer esou onkloer ausgedréckt, datt den Ëmweltministère nogefrot huet, wéi datt dat ze interpretéiere wier an ass bei senger Meinung bliwwen, huet awer d'Opposition formelle an deem Sënn opgeholl a gesot, wann déi Zones spéciales de conservation mat deenen Zone géifen iwwereneestëmme, déi an der Annexe 5 an um Pläng 2 virgesi sinn an déi dann iwwer Reglement festgehale

ginn, da kënnt e sech domat offannen, datt dat dee Wee kënnt goen an da misst een dat do net onbedéngt als Opposition formelle betruechten, esou datt dann den Artikel 34 an deem Sënn och festgehale ginn ass.

Als Rapporteur, als President vun der Kommissioun kann ech all deenen aneren de Rot gi keen Texte coordonnéé méi dem Statsrot eranzeschécken, fir him esou d'Geleeënheet net ze gi retroaktiv Oppositions formelles a sengen Avisen anzebauen. Et kann een ëmmer nëmme bäléieren.

Nun, wat d'Opposition formelle zu dem Artikel 65 ugeet, déi de Statsrot och zesumme gesäit an ech hat nach als President probéiert dann awer den Artikel 64 iwwert d'Ronnen ze retten, fir dann de 65 spéiderhin ze léisen, do huet de Statsrot awer gesot, déi zwee Artikele wieren zesummen ze gesinn an huet eis domat och net vun där Opposition formelle entbonnen.

Ech erënnere nach eemol drun, datt et hei ëm d'Zesummenaarbecht tëschent Stat a Gemenge geet. Mat deem Artikel 64 wier u sech eng duebel Kompetenz am Naturschutz agefouert ginn, eng fir de Stat a fir d'Gemengen an et géif och op der Hand leien, well d'Gemenge momentan déi sinn, déi wierklech vill an den Naturschutz investéieren an do versteet een u sech net, datt eppes wat um Terrain fonctionnéiert a ganz gutt fonctionnéiert, keen Agank an d'Législatioun därer hunn. Op där anerer Säit menge mer awer nach ëmmer als Ëmweltkommissioun, datt mer déi wëssenschaftlech Aarbecht an och de wëssenschaftleche Suivi solle renforcéieren a virun allem verbessern. Do huet eis Meinung net geännert.

Fir de Vote vum Projet awer net opzehalen, hu mer déi zwee Artikelen abandonnéiert, fir de Vote vun deem Projet net onnëtzerweis erauszéien, doduerch bedéngt, datt mer net konform si mat der europäescher Législatioun. Ech erënnere just drun, datt déi Direktiv hei hätt misse bis den 10. Juni 1994 ëmgesat ginn. Dat war awer net de Fall. D'Regierung war deemools der Meinung, datt et mat Reglementer géif duergoen, fir déi Direktiv ëmsetzen. Or, et huet sech herno erweisen, datt dat iwwert de legislative Wee huet misse goen.

Den 19. Abrëll 1999 ass eis eng Mise en demeure widderfuer, den 21. Januar 2001 hu mer den Avis motivé kritt an den 13. Februar vun deem Joer si mer virun den europäesche Gerichtshaff zitéiert ginn a sinn och condemnéiert ginn. Dofir verstitt Der, datt mer deen Drock net méi laang op eis kënnen roue loossen an dann zum Vote vun deem Gesetz hei mussen iwergeen. Mir waren eis awer an der Kommissioun eens, datt mer déi zwee Artikelen net tel quel solle fale loossen. De Statssekretär am Ministère huet sech dann och engagéiert een neie Projet de loi ze presentéieren, deen dat géif berücksichtegen ëm dat et an den Artikele 64 a 65 geet, d'Zesummenaarbecht vun de Gemengen an déi wëssenschaftlech Basis.

An deem Sënn wëll ech eng Motion hei déposéieren, déi d'Engagement vum Statssekretär am Ëmweltministère soll ënnersträichen. Mir waarden dann op een neie Jet vun deenen Dispositiounen.

Motion 1

La Chambre des Députés,

considérant

- les efforts considérables réalisés dans le domaine de la protection de la nature au niveau communal;

- que la commune constitue en matière de protection et de conservation de la nature une unité de travail présentant de nombreux avantages, dont notamment une gestion de proximité et une structure politique et administrative proche de la population;